

Bloggaamisen merkitys ulkosuomalaisten elämässä

Heli Bergset
Pro gradu -tutkielma
Kasvatustieteet
Käyttätymistieteiden laitos
Käyttätymistieteellinen tiedekunta
Helsingin yliopisto
Ohjaaja: Juhani Lehto
Maaliskuu 2014

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 MAASTAMUUTTO JA ULKOSUOMALAISUUS	4
2.1 Ulkomailla asumisen keskeisiä käsitteitä	4
2.2 Maastamuuttaja maailmalla.....	6
2.3 Kulttuurishokki.....	9
3 MONIMUOTOISET VERKOSTOT	13
3.1 Maastamuuttajan sosiaaliset verkostot	13
3.2 Sosiaalinen internet uudenlaisten verkostojen mahdollistajana	15
4 BLOGGAAJAN IDENTITEETTI	19
4.1 Yksilö ryhmän jäsenenä	19
4.2 Verkkoidentiteetti	20
5 VERKKOKIRJOITTAMINEN SOSIAALISENA TOIMINTANA	23
6 TUTKIMUSONGELMA.....	25
7 AINEISTONKERUU JA ANALYYSIMENETELMÄT	27
7.1 Aineistonkeruun menetelmät ja eteneminen	27
7.2 Tutkimuksen osallistujat ja kertynyt aineisto	31
7.3 Aineiston analyysi – sisällönanalyysi kvantitatiivisilla höysteillä.....	32
8 TULOKSET	35
8.1 Aloittamisen syy	35
8.2 Kenelle ja mitä kirjoitetaan.....	38
8.3 Bloggaamisen merkitys itselle	41
8.3.1 Sosiaalisen kommunikaation väline	41
8.3.2 Suomen kielen ylläpitäminen	43
8.3.3 Päiväkirja	45
8.3.4 Asioiden pohtiminen	46
8.3.5 Vertaistuki.....	47
8.3.6 Harrastus	49

8.4 Bloggaaminen ja sosiaalinen elämä.....	51
8.4.1 Vanha sosiaalinen verkosto – yksipuolinen viestintä	51
8.4.2 Uusi sosiaalinen verkosto – vuorovaikutus	53
9 POHDINTA.....	54
9.1 Mitä tutkimus paljasti?	54
9.2 Tutkimuksen arviointia	60
LÄHTEET.....	65
LIITTEET.....	69
Liite 1: Osallistumispyyntö blogin kirjoittajille	69
Liite 2: Taustatietolomake	70

1 JOHDANTO

Päiväkirjan kirjoittaminen on monille ihmisille rakas harrastus, toisille henkireikä. Perinteisesti päiväkirjat ovat olleet yksityisiä kirjoituksia ja lähinnä tunnettujen henkilöiden päiväkirjoja on julkaistu kaikkien luettavaksi. Kirjoitusharrastus voi olla myös pöytälaatikkoon kirjoittamista ja unelmoimista työn julkaisemisesta tai kirjeiden kirjoittamista läheisille.

Internetin kehittyessä julkinen kirjoittaminen on helpottunut huomattavasti aivan muutamien viime vuosien aikana. Sosiaalinen verkko työkaluineen, joilla kuka tahansa voi tuottaa ja julkaista sisältöä ilman sen suurempaa teknistä osaamista, on muuttanut myös kirjoitusharrastusta. Perinteisten päiväkirjojen rinnalle on tullut julkisia blogeja, joissa kirjoittaja kertoo ajatuksiaan. Blogeille on nimenomaan tyypillistä päiväkirjamainen muoto, johon liittyy itsereflektio (Papacharissi 2012, 78). Blogin kautta on myös mahdollista olla aktiivisesti yhteydessä ystäviin ja sukulaisiin tai keihin tahansa kiinnostuneisiin lukijoihin, ja blogit mahdollistavat ajatuksenvaihdon suurenkin ihmisjoukon kesken. Niiden kommenttilaatikoissa käydään keskusteluja ja solmitaan uusia tuttavuuksia.

Andrew Keen (2007, 2–3) kuvaa bloggaamista yhtäkkiä kaikkien ulottuvilla olevaksi luovuuden ja julkaisemisen työkaluksi mm. seuraavin sanoin: ”At the heart of this infinite monkey experiment in self-publishing is the Internet diary, the ubiquitous blog. - - We are blogging with monkeylike shamelessness about our private lives, our sex lives, our dream lives, our lack of lives, our Second Lives.” Vaikka Keenin käsitys internetistä ylipäättään on negatiivinen, hän osuu mielestäni tällä lausahduksella blogin ytimeen. Blogiin voidaan kirjoittaa lähes mistä tahansa, aivan samoin kuin aikaisemmin päiväkirjaan, ja usein kirjoitukset käsittelevät tavalla tai toisella kirjoittajan elämää, mutta näkökulma ja painotukset luonnollisesti vaihtelevat. Blogi onkin aina kirjoittajansa esittämä tulkinta asioista, jotka tavalla tai toisella kiinnostavat häntä, ja kertoo myös kirjoittajasta ja hänen elinympäristöstään (Freeman & Brett 2012, 1033).

Tämä tutkimus ei kuitenkaan käsittele ainoastaan bloggaamista, uutta ja edelleen kasvavaa ilmiötä, vaan yhdistää sen siirtolaisuuteen, tarkemmin sanottuna ulkosuomalaisuuteen, jonka piirteet ovat vuosikymmenten kuluessa muuttuneet.

Työn tai opiskelun takia tapahtuva muutto ulkomaille on jatkuvasti kasvava ilmiö. Ulkomailla oleskelun on tällöin lähtökohtaisesti suunniteltu olevan määräaikaista, missä se eroaa perinteisemmästä pysyvänluonteisesta siirtolaisuudesta. (Grinstein & Wathieu 2012, 338.) On kuitenkin mahdollista, että alkuperäinen suunnitelma muuttuu, ja ulkomailla asuminen pitkittyy tai muuttuu pysyväksi. Pitkäaikainen ulkomaille muutto saattaa liittyä myös parisuhteeseen eli muuttoon ulkomaalaisen puolison kotimaahan.

Muutto uuteen ympäristöön, jonka kulttuuri ja kieli ovat erilaiset kuin Suomessa, edellyttää sopeutumista ja uuden oppimista. Ulkosuomalainen joutuu sekä tietoisesti että tiedostamattaan kehittämään itseään, jotta pystyy vastaamaan uuden ympäristön asettamiin vaatimuksiin ja normalisoimaan oman elämänsä. Aikuinen maastamuuttaja on pitkälti itse vastuussa omasta kehitymisprosessistaan, eikä se aina suju ongelmitta. Kyky ja keinot analysoida omaa kehitystä ovat tarpeen samoin kuin ulkopuolinen tuki.

Ulkomailla muuttavien sopeutumista koskeva tutkimus keskittyi aiemmin siihen, miten syvällisesti muuttajat pystyivät tutustumaan vieraaseen kulttuuriin ja miten mukavaksi he tunsivat olonsa sen keskellä eläessään. 2000-luvulla sopeutumisen skaalaa on tutkimuksissa laajennettu koskemaan erilaisia työhön ja elämiseen liittyviä näkökohtia. Uudemmassa tutkimuksessa on huomioitu entistä enemmän myös yksilön henkilökohtaisten ominaisuuksien vaikutusta sopeutumiseen. (Peltokorpi & Froese 2012, 735.) Ulkomailla asuva voi vaikuttaa omaan sopeutumiseensa monilla tavoilla, ja tässä astuu kuvaan bloggaaminen.

Bloggaaminen oli aluksi amerikkalainen ilmiö, jota harrastivat etupäässä nuoret, koulutetut kaupunkilaiset (Guadagno, Okdie & Eno 2008, 1994). Sitten se on levinnyt laajempien piirien suosioon, mistä kertoo esimerkiksi suomalaisten blogien määrä. Suomalaisten kirjoittamia blogeja kokoavalla www.blogilista.fi-sivustolla oli 27.4.2010 33580 blogia, joista 331:een oli liitetty avainsana ”ulkosuomalainen”. Noin kaksi ja puoli vuotta myöhemmin, 11.10.2012, vastaavat luvut olivat 47061 ja 451, siitä noin vuoden kuluttua, 30.10.2013 lukumäärät olivat 53946 ja 529. Lukumäärät eivät kerro koko totuutta, mutta antavat vähintään viitteellistä tietoa bloggaamisen laajuudesta ja kasvuvauhdista.

Internetistä löytyy siis runsaasti blogeja, joissa ulkomailla syystä tai toisesta asuvat suomalaiset kertovat elämästään. Bloggaamisen funktioita voidaan tarkastella monella tasolla. Pintatasolla on esimerkiksi yhteydenpito ihmisiin, joita ei ole mahdollista tavata jokapäiväisessä elämässä, tai yksinkertaisesti kirjoitusharrastus.

Bloggaaminen voidaan tulkita myös reflektiiviseksi kirjoittamiseksi, jolla käsitellään omaa elämää ja elinympäristöä. Freeman ja Brett (2012) viittaavat aiempiin tutkimuksiin, joiden mukaan kokemuksista kirjoittaminen sitä mukaa kuin ne tapahtuvat on tehokkain tapa reflektoida ja oppia tai ratkaista ongelmia. Erityisesti käytännön ongelmien ratkominen blogia kirjoittamalla voi olla tehokasta.

Blogin syvällisempi funktio, jota kirjoituksissa ei välttämättä aina tuoda kovin selkeästi sanallisesti esille mutta joka kuitenkin saattaa olla lukijankin havaittavissa, on asioiden pohtiminen ja sen kautta tapahtuva oman itsen kehittyminen ja kasvaminen. Tällöin omasta elämästä ja elinpiiristä kirjoittaminen tarjoaa bloggaajalle keinon käsitellä muuttunutta elämäntilannettaan. Kun kirjoitukset ovat julkisia, ne antavat pohjan myös ajatustenvaihdolle muiden ihmisten kanssa, joista osa ehkä on tai on ollut samassa elämäntilanteessa kuin kirjoittaja. Parhaimmillaan blogin kirjoittaminen voi siis olla ulkosuomalaiselle kehitymisprosessi tai selviytymisen väline.

Tutkimukseni kohdistuu ulkomailla asuvien suomalaisten kokemuksiin blogin kirjoittamisesta välineenä, jolla on erilaisia funktioita ja merkityksiä kirjoittajalleen. Valtaosa tähänastisista blogitutkimuksista näyttää kohdistuvan tutkijoiden havaintoihin blogien sisällöistä tai esimerkiksi niiden muodostamiin verkostoihin. Tässä tutkimuksessa sen sijaan on kysytty bloggaajilta itseltään heidän omaa näkemystään blogin merkityksestä heidän senhetkisessä elämäntilanteessaan.

Tutkimuksen pääkysymys on, mitä blogin kirjoittaminen merkitsee tai antaa ulkomailla asuvalle. Tähän paneudutaan sisällönanalyysin avulla. Lisäksi tarkastellaan sitä, miten erilaiset taustatekijät mahdollisesti vaikuttavat bloggaajan kokemukseen blogin kirjoittamisen merkityksestä.

Tutkimuksen sijoittaa kasvatustieteen kenttään sen kohteena oleva aikuisen kasvu- ja kehitysprosessi, johon hänellä itsellään mahdollisuus vaikuttaa. Tutkimus lähtee liikkeelle ajatuksesta, että muutto ulkomaille aloittaa sopeutumisprosessin, jonka tiedostettuna tai tiedostamattomana tavoitteena on integroituminen uuteen asuinmaahan. Tämä edellyttää henkilökohtaista kehittymistä, jossa muuttaja saattaa tarvita apua ja tukea. Blogin kirjoittaminen on *mahdollisesti* eräs tapa edistää omaa sopeutumista ja ehkä vaikealtakin tuntuvasta elämäntilanteesta selviämistä.

2 MAASTAMUUTTO JA ULKOSUOMALAISUUS

Maastamuuttoon, ulkomailla asumiseen ja uuteen asuinympäristöön sopeutumiseen liittyy erilaisia käsitteitä ja teorioita. Aihepiiriä on myös tutkittu vuosikymmenten varrella melko paljon. Tässä luvussa tarkastellaan maastamuuttoa ja ulkosuomalaisuutta sekä kulttuurishokkia, joka on tutkimusasetelman kannalta merkittävä prosessi.

2.1 Ulkomailla asumisen keskeisiä käsitteitä

Ulkomailla (alkuperäisen kotimaansa ulkopuolella) asuvat voidaan karkeasti jakaa kolmeen ryhmään. Väliaikaiset oleskelijat (engl. sojourner) ovat muuttaneet ulkomaille määräajaksi, joka voi olla muutamasta kuukaudesta useaan vuoteen. Olennaista kuitenkin on suunniteltu paluu kotimaahan ulkomaille vieneen ”tehtävän” päättyessä. Väliaikaiset oleskelijat ovat tyyppillisesti opiskelijoita tai työnsä puolesta ulkomaankomennuksella olevia ja näiden perheenjäseniä. Toiseen ryhmään kuuluvat ovat siirtolaisia (engl. immigrant), jotka asuvat toisessa maassa toistaiseksi tai pysyvästi. Heidän motiivinsa maahanmuuttoon voivat olla hyvin vaihtelevia, mutta muutto on pääsääntöisesti heidän oma valintansa. Kolmas ryhmä ovat pakolaiset (engl. refugee), jonka erottaa kahdesta muusta ryhmästä se, että heidän siirtymisensä ulkomaille on ollut pakon sanelema. (Ward, Bochner & Furnham 2001, 21–25.) Jokapäiväisessä kielenkäytössä kaikkiin kolmeen ryhmään kuuluvia kutsutaan Suomessa yleensä yhteisnimityksellä maahanmuuttaja, joka ei sisällä viittausta muuton motiiveihin. Maahanmuuttaja-termi ottaa

myös tulomaan näkökulman, kun taas maastamuuttaja-termiä käytettäessä henkilöä katsotaan lähtömaan näkökulmasta.

Väliaikaisesti ulkomaille muuttavia henkilöitä kutsutaan nykyään yleensä nimityksellä ekspatriaatti (engl. expatriate, lyhyemmin expat). Kielitoimiston sanakirjan mukaan ekspatriaatti on ”kotimaansa ulkopuolella omasta tahdostaan (tilapäisesti) asuva henkilö”. Siirtolainen taas määritellään henkilöksi, ”joka muuttaa pysyvässä tarkoituksessa toiseen maahan (hankkiakseen sieltä toimeentulonsa)”.

Yksi tämän tutkimuksen avainkäsitteistä on ulkosuomalaisuus, asuminen muualla kuin alkupe-
räisessä kotimaassa. Perinteisesti maasta toiseen muuttanutta ihmistä kutsutaan siirtolaiseksi, johon käsitteeseen yhdistyy nähdäkseni varsinkin historiallisesta näkökulmasta asiaa tarkastel-
taessa massamuutto, suuren ihmismäärän siirtyminen asuinpaikasta toiseen vuosien kuluessa. Nykyinen siirtolaisuus on kuitenkin monisysisempää. Massamuutot lähtevät tällä hetkellä liik-
keelle lähinnä alikehittyneistä maista, tyypillisesti kriisialueilta. Kehittyneistä maista lähtevät muuttajat sen sijaan lienevät useimmiten hyväosaisia, joista monilla on tarkkaan mietitty mo-
tiivi ja määränpää – ja yleensä myös mahdollisuus palata lähtöpaikkaan, jos asiat eivät suju halutulla tavalla.

Tämän tutkimuksen osallistujat ovat hyväosaisia maastamuuttajia, jotka ovat lähteneet Suo-
mesta ulkomaille erilaisista syistä ja eripituisiksi ajoiksi. Jotkut heistä ovat (puolison) työko-
mennuksella ja paluu aika kotimaahan on suurin piirtein tiedossa jo lähtiessä. Toiset taas lähte-
vät pysyvästi tai hyvin pitkäaikaisesti esimerkiksi ulkomaalaissyntyisen puolison mukana. Erona menneiden aikojen siirtolaisiin on, että nykyisten muuttajien yhteydet kotimaahan ja
sinne jääneisiin sukulaisiin ja ystäviin yleensä säilyvät tänä päivänä mahdollisten nopean ja
yksinkertaisen tiedonkulun sekä matkustamisen ansiosta.

Ulkosuomalainen ymmärretään tämän tutkimuksen puitteissa Suomessa syntyneeksi suomalai-
seksi, joka syystä tai toisesta asuu tällä hetkellä muualla kuin Suomessa. Hän voi olla Suomen
tai uuden asuinmaansa tai molempien maiden kansalainen. Tilastokeskuksen mukaan ulko-
suomalaisten, tarkemmin sanoen Suomessa syntyneiden ja tällä hetkellä ulkomailla asuvien,

määrä ei ole tiedossa. Äänioikeutettuja eli täysi-ikäisiä Suomen kansalaisia asuu ulkomailla runsas 200 000, mutta ulkosuomalaisten todellinen määrä on suurempi. (Rapo 2011.)

2.2 Maastamuuttaja maailmalla

Nykypäivänä ulkomaille muuttava suomalainen on globaalissa kontekstissa useimmiten hyvin koulutettu. Yleissivistävän peruskoulun lisäksi tällä hetkellä yli 80 % 25–54-vuotiaista on suorittanut vähintään lukion tai ammattikoulun (SVT 2011), monella on tutkinto yliopistosta tai ammattikorkeakoulusta ja lähes kaikki puhuvat ainakin jonkin verran englantia, nykyajan lingua francaa. Tämä tekee suomalaisista maastamuuttajista hyväosaisia, vaikka elämä uudessa maassa lähtisikin liikkeelle lähes nollasta.

Maastamuuttoa voidaan tarkastella erilaisista näkökulmista. Muutoksen suuruus tai laatu ei välttämättä perustu maantieteelliseen etäisyyteen, vaan suurempi merkitys on paikallisten yhteisöjen laadulla tai elinympäristöllä. Paikallisia olosuhteita määrittävät esimerkiksi uskonto ja ilmasto, jotka voivat olla samanlaiset tai erilaiset kuin lähtömaassa. Toinen mahdollinen tarkastelukulma on muuton motiivien ja kohdemaassa oleskelun aiotun pituuden yhteys. (Furnham & Bochner 1986, 54–56.) Kahden ulkomaille, jopa samaan vieraaseen maahan, muuttavan suomalaisen muuton tilastollinen luokittelu voi edellä mainitut tekijät huomioon ottaen olla aivan erilainen.

Koulutetut henkilöt muuttavat maasta toiseen hyvin monista syistä ja usein enemmän tai vähemmän väliaikaisesti. Nuorilla aikuisilla maastamuuton taustalla on usein opiskelu tai opintoihin liittyvä työharjoittelu. Jo työelämässä oleville henkilöille väliaikainen muutto ulkomaille töihin saattaa olla olennainen osa urakehitystä. Myös käytännön ammatillinen osaaminen mahdollistaa hakeutumisen töihin toiseen maahan. Tällaisissa tapauksissa muutto on yleensä tietoisien harkinnan tulos. (Hardill 2002, 15.) Globalisoituva talous on lisännyt erityisesti työperäisistä, pääsääntöisesti vapaaehtoista muuttamista maasta toiseen maailmanlaajuisesti. Samaa ilmiöön liittyy myös yliopistojen kansainvälistyminen ja opiskelijoiden sekä tutkijoiden lähtö ulkomaille. (Richardson & McKenna 2002, 68–69.)

Urakehityksen takia muuttavat ovat yleensä miehiä, ja usein työnantajien käytännöt ulkomaankomennuksille lähetettävien valinnassa vaikuttavat niin, että varsinkaan manager-tasoiisiin teh-

täviin ei perinteisesti lähetetä naisia. Naiset sen sijaan muuttavat ulkomaille usein miehensä mukana ja miehen työn takia. Tilanne on kuitenkin vähitellen muuttumassa, ja myös naisia lähetetään ulkomaankomennuksille aiempaa enemmän. (Hardill 2002, 8, 16; Selmer & Leung 2002, 348.) Erityisesti lapsiperheen muutto ulkomaille ja uuteen ympäristöön kotiutuminen on vaativa projekti, jolloin se puolisoista, joka ei tee uraa – useimmiten nainen – jää usein kotiin pyörittämään perheen arkea (Junkkari & Junkkari 2003, 83–84). Työelämän ulkopuolelle jääminen ja uusi ympäristö asettavat haasteita myös sosiaaliselle elämälle.

Muutto ulkomaille voi aiheuttaa yllättäviäkin haasteita, kun koulutus ja hyviksi koetut sosiaaliset valmiudet eivät takaakaan muuttajalle samanlaista asemaa sosiaalisessa elämässä kuin kotimaassa. Vaikka opiskelijoilla, diplomaateilla ja liike-elämässä työskentelevillä on toimintansa puolesta hyvät mahdollisuudet alkaa rakentaa sosiaalista elämää uudessa asuinmaassa, he voivat kuitenkin turhautua havaitessaan viestintätaitojensa olevan riittämättömät uuden kielen ja kulttuurin keskellä. (Furnham & Bochner 1986, 15.) Työelämän antamat mahdollisuudet eivät siis yksinään takaa toivotunlaisen sosiaalisen elämän rakentumista ja uuteen asuinmaahan sopeutumista, vaan se edellyttää myös valmiuksia, joita kotimaassa ei ehkä ole tarvinnut tiedostaa.

Vaikka maahanmuuttaja puhuisi sujuvastikin uuden asuinmaansa kieltä, ongelmia kommunikoinnissa saattaa silti ilmetä, jos kulttuurisidonnainen tapa esittää asioita on erilainen. Paikallinen puhetapa saattaa esimerkiksi olla muodollisempi ja kohteliaampi, kun taas maahanmuuttaja on ehkä tottunut ilmaisemaan asiansa suoremmin, ilman kiertelyä. Myös erilaisia fraaseja voidaan käyttää muussa kuin kirjaimellisessa merkityksessään. (Furnham & Bochner 1986, 205.) Yhteinen kieli ei siis välttämättä ehkäise väärinymmärryksiä ja niistä johtuvia vaikeuksia sosiaalisissa suhteissa. Hyvän kielitaidon merkitystä ei pidä kuitenkaan vähätellä, sillä se on kaikesta huolimatta erittäin tärkeä tekijä. Yksinään se ei kuitenkaan riitä, vaan kykyyn sopeutua vaikuttavat esimerkiksi myös asenne tai sopeutumisstrategia. (Ward ym. 2001, 44.)

Tietoisien kulttuurisen älykkyyden on havaittu jossain määrin edesauttavan maahanmuuttajien sopeutumista, mutta sen vaikutus ei ilmeisesti ole merkittävä. Tietoiseen kulttuuriseen älykkyyteen kuuluu tieto ja ymmärrys esimerkiksi vieraan kulttuurin normeista, arvoista, kielenkäytöstä ja myös siitä, mitä kyseisessä kulttuurissa pidetään epäkohteliaana tai täysin sopimat-

tomana käytöksenä tai puheenaiheena. Toisaalta tietoiseen kulttuuriseen älykkyyteen voidaan laskea myös esimerkiksi lainsäädännön ja talouden tunteminen niiltä osin kuin nämä asiat koskettavat maahanmuuttajaa. (Huff, Song & Gresch, painossa.)

Koveshnikov, Wechtler ja Dejoux (painossa) viittaavat useisiin tunneälyä koskeviin tutkimuksiin ja toteavat kehittyneen tunneällyn antavan maahanmuuttajalle juuri niitä valmiuksia, jotka auttavat uuteen kulttuuriin sopeutumisessa. Hyvä tunneäly on usein yhteydessä esimerkiksi optimistiseen asenteeseen, joustavuuteen ja sopeutumiskykyisyyteen sekä sosiaaliseen kyvykkyyteen. Erityisen merkityksellistä sopeutumisen ja mahdollisen ongelmanratkaisun kannalta ovat empatiakyky ja kyky vastata oikealla tavalla muiden ihmisten reaktioihin sosiaalisissa tilanteissa sekä ilmaista omia tunteita kulloiseenkin sosiaaliseen toimintaympäristöön sopivalla tavalla.

Samansuuntaiseen tulokseen ovat päätyneet myös Huff ym. (painossa), joiden mukaan motivaationaalinen kulttuurinen älykkyyks on merkittävä tekijä maahanmuuttajien sopeutumista ennustettaessa. Siinä on kyse henkilön omasta halusta ja kiinnostuksesta sopeutua, mikä ilmenee hänen käytännön panostuksestaan asiaan. Peltokorpi ja Froese (2012, 737) viittaavat tutkimuksiin kulttuurisesta empatiasta tai kulttuurisesta herkkyydestä eli kyvystä ymmärtää eri kulttuurissa kasvaneiden ihmisten tunteita ja ajatuksia ja sopeuttaa oma käytös niihin, sekä tutkimuksiin avoimesta suhtautumisesta uuteen ja vieraaseen sekä sosiaalisesta ulospäin suuntautumisesta.

Koveshnikovin ym., Huffin ym. sekä Peltokorven ja Froesen mainitsemat sopeutumista edesauttavat henkilökohtaiset ominaisuudet kuuluvat nähdäkseni kiinteästi yhteen. Ne yhdessä tarvittavan kielitaidon kanssa ovat olennaisia maahanmuuttajan kyvyille päästä sisälle uuden asuinmaan kulttuuriin ja sopeutua. Tämän voi kääntää myös toisin päin. Puutteellinen kielitaito ja kielteinen asenne vierasta kulttuuria kohtaan ovat omiaan muuttamaan haasteet suoranaiseksi vaikeuksiksi, joista selviytyminen saattaa olla hyvin vaikeaa, ellei jopa mahdotonta.

Viimeisten parinkymmenen vuoden aikana saadut tutkimustulokset viittaavat myös siihen, että ns. kosmopoliiteilla, jotka ovat jo valmiiksi kansainvälisesti suuntautuneita, ja ensikertalaisilla muuttajilla on erilainen sopeutumisstrategia. Kosmopoliitit sopeutuvat tehokkaammin, kun oleskelujakso on lyhyehkö, mutta pitkillä oleskelujaksoilla heidän sopeutumisensa paikallisiin

oloihin jää pintapuolisemmaksi kuin ensikertalaisilla muuttajilla. Erot vaikuttavat liittyvän siihen, että käsitys viihtymisestä ja hyvinvoinnista sekä sopeutumiseen tarvittavan panostuksen ja siitä saatavan hyödyn suhteesta on erilainen. (Grinstein & Wathieu 2012, 337, 344.)

Ymmärtääkseni tutkimustuloksen voi tulkita niin, että pitkäaikaisemmin yhdessä paikassa oleskelevat kosmopoliitit löytävät esimerkiksi tarvitsemansa sosiaalisen elämän paikallisesta ekspatriaattiyhteisöstä, johon ei ehkä ole aikaa päästä kunnolla sisälle lyhyen oleskelun aikana. Jälkimmäisessä tapauksessa taas perushyvinvointi löytyy nopealla sopeutumisella paikallisiin olosuhteisiin. Ei-kosmopoliittien sopeutumismalli taas saattaa olla yhteydessä kulttuurishokin etenemiseen.

2.3 Kulttuurishokki

Kulttuurishokin käsite viittaa uuden kulttuurin aiheuttamaan odottamattomaan ja epämiellyttävään kokemukseen ja sopeutumisprosessiin, joka on seurausta joutumisesta vieraaseen ympäristöön. Äkillisen ympäristönvaihdoksen takia aiemmat normit käyttäytymisen ja arvojen suhteen eivät enää päde ja sosiaaliseen kanssakäymiseen liittyvä tuttuuden tunne katoaa. Kulttuurishokista kärsivä kokee esimerkiksi entisen elämän menetyksen tunnetta, ulkopuolisuutta ja sopeutumisen painetta, omaan identiteettiin ja rooliin liittyvää hämmennystä, kulttuurierojen aiheuttamaa hämmästyä ja ahdistusta sekä kykenemättömyyden tunnetta. Vaikka kulttuurishokki on stressireaktio, se on kuitenkin normaali reaktio ja osa uuteen kulttuuriin sopeutumisen prosessia. (Furnham & Bochner 1986, 47–49; Pedersen 1995, 1–2, 79.)

Maastamuutto aiheuttaa monenlaisia elämänmuutoksia, jotka liittyvät niin työhön, asumiseen ja sosiaaliseen elämään kuin myös vaikkapa ruokaan ja vapaa-ajanviettoon. Maastamuuttaja joutuu muuttamaan päivittäisiä rutiinejaan ja luopumaan tutusta ja turvallisesta. Muutokset voidaan kokea myönteisinä tai kielteisinä, ja suuri määrä myös sinänsä myönteiseksi koettuja muutoksia voi aiheuttaa negatiivisen reaktion. Toisaalta taas kielteiseksi koetut muutokset eivät välttämättä aiheuta negatiivista reaktiota, jos ne pysyvät kohtuuden rajoissa. (Furnham & Bochner 1986, 178–180.) Akkulturaatioprosessiin liittyvät elämänmuutokset ja stressistä selviäminen edellyttävät sopeutumiskykyä samoin kuin kykyä ja halua selviytyä (Ward ym. 2001, 73). Maastamuuton syillä ja suhtautumisella itse muuttoon pois kotimaasta lienee myös vaiku-

tuksensa siihen, miten muuttaja asennoitumisensa vuoksi joko onnistuu tai epäonnistuu akkulturoitumisessa ja kuinka kauan positiivisen lopputuloksen saavuttaminen kestää.

Kulttuurishokki on monivaiheinen prosessi, jota kuvataan yleensä U-käyränä sen etenemistavan vuoksi. Tyypillisesti alussa on ”kuherruskuukausi”, jolloin uusi kulttuuri tuntuu jännittävältä ja kiehtovalta ja vaikutelma on positiivinen. Tämän jälkeen seuraa irtautuminen tutusta ja sen myötä tulevat negatiiviset tunteet uutta kohtaan sekä koetut sopeutumisvaikeudet, jotka ajan myötä väistyvät uuden kulttuurin oppimisen ja integroitumisen edetessä, kunnes yksilö taas saavuttaa normaalin toimintakyvyn ympäristössään. (Pedersen 1995, 2–4; Ward ym. 2001, 80.) Kyseessä on siis kehitysprosessi, jonka eteneminen edellyttää kykyä ja halua oppia uutta sekä jatkuvaa vuorovaikutusta ympäristön kanssa.

Kuherruskuukausivaiheessa maahanmuuttajalla on turistin näkökulma uuteen kulttuuriin, mutta tämä vaihe loppuu, kun hänen pitää alkaa järjestellä arkipäiväisiä käytännön asioita. Tässä vaiheessa kulttuurierot alkavat aiheuttaa ongelmia, joiden kohtaaminen tuo vierauden tunteen. Ongelmat saattavat tuntua itse aiheutetuilta, ja ulkopuolisen avun etsiminen on siksi vaikeaa. (Pedersen 1995, 79.) Wardin ym. (2001, 80–81) mukaan useissa tutkimuksissa on käynyt ilmi, että kuherruskuukausi kestää tyypillisestä alle kuusi kuukautta, minkä jälkeen käytännön ongelmat alkavat korostua kulttuurierojen sijaan. Vaikka maahanmuuttaja usein tässä vaiheessa ei aktiivisesti etsikään kontakteja, joilta saada tukea, niiden löytäminen nimenomaan tällöin on nähdäkseni erityisen tarpeellista.

Kun maahanmuuttaja alkaa nousta kulttuurishokin U-käyrää taas ylöspäin, ajattelutapa tyypillisesti muuttuu niin, että ongelmia ei enää pidetä omana syynä vaan syylliset löytyvät ympäristöstä, vieraasta kulttuurista. Tähän liittyy usein suoranaista vihamielisyyttä ympäröivää yhteisöä kohtaan ja sen vertaamista entiseen elinympäristöön jälkimmäisen eduksi. Samalla myös tietoisuus kontaktista ympäristön kanssa lisääntyy, kun maahanmuuttaja tähän asti on saattanut tuntea olevansa täysin ulkopuolella. (Pedersen 1995, 134–135.) Tie kohti integroitumista ei siten ole ongelmaton, ja tasapainon saavuttaminen vie oman aikansa. Toisaalta jotkut tutkimukset ovat päätyneet siihen, että valtaosa maahanmuuttajista ei koskaan saavuta tasapainoa ja todellista integroitumista vaan jää vaiheeseen, jossa vieras kulttuuri tuntuu edelleen vieraalta (Pedersen 1995, 199).

Joidenkin maahanmuuttajien kohdalla kulttuurishokin aiempien vaiheiden kokemukset johtavat integroitumiseen ja tasapainoon, jotka antavat hänelle tunteen itsenäisestä selviytymisestä erilaisissa tilanteissa sekä uuden kulttuurin asiantuntemuksesta. Asiantuntemus saattaa tuntua hänestä jopa vahvemmalta kuin mitä se todellisuudessa on. Nekin, jotka eivät saavuta kokonaisvaltaista integroitumista, kokevat yleensä olevansa jonkinlaisessa tasapainossa entisen ja nykyisen kulttuurin välillä ainakin hetkittäin. (Pedersen 1995, 201–202, 243.)

Joissakin tapauksissa kulttuurishokin prosessi huipentuu monikulttuuriseen identiteettiin. Yksilö tuntee tällöin kuuluvansa samanaikaisesti useampaan kuin yhteen kulttuuriin ja ne ovat tasapainossa suhteessa toisiinsa. Yksilö havaitsee kulttuurien erot ja yhtäläisyydet ja osaa tulkita oikein myös muita kuin alkuperäistä kulttuuriaan sekä arvioida asioita kulloinkin kyseessä olevan kulttuurin näkökulmasta arvottamatta itse kulttuuria huonommaksi tai paremmaksi kuin muut. Hän pystyy täten toimivaan välittäjänä eri kulttuurien välillä. Monikulttuurinen henkilö on joustava ja sopeutuva ja hänen identiteettinsä muuntuu heijastamaan kulttuurista kontekstia. Joskus monikulttuurisen identiteetin ongelmana voi kuitenkin olla, että kulloinkin vallitseva kulttuuri ottaa liiankin täydellisen vallan ja alkuperäinen minuus unohtuu. (Pedersen 1995, 245–247.)

Ward ym. (2001, 9) viittaavat aiempiin tutkimuksiin, joiden mukaan ihmiset etsiytyvät mieluiten sellaiseen seuraan, jonka kanssa heillä on samanlaisia ominaisuuksia ja arvoja. Samanlaisuus viehättää ja vetää puoleensa, kun taas kahden erilaisen kulttuurin kohtaaminen on omiaan aiheuttamaan kitkaa ja konflikteja ja aiheuttamaan stressiä kohtaamisen osapuolille. Tämä vaikuttaa paitsi yleisessä sosiaalisessa elämässä myös työelämässä, kun eri kulttuureista tulevat ihmiset joutuvat työskentelemään yhdessä.

Furnhamin ja Bochnerin (1986, 20, 55) mukaan asuinmaan kulttuurin ja maahanmuuttajan oman kulttuurin erilaisuus korreloi sosiaalisten sopeutumisvaikeuksien kanssa ja on merkittävä tekijä kulttuurishokin kehittämisessä. Erityisen tärkeä tekijä mahdollisissa ristiriidoissa ja väärinymmärryksissä maahanmuuttajan ja uuden asuinmaan asukkaiden välillä ovat erot heidän omaksumissaan arvoissa. Ward ym. (2001, 43) viittaavat aiemman tutkimuksen perusteella luotuun teoriaan akkulturaatioprosessista, jonka mukaan vieraan kulttuurin kohtaaminen on maahanmuuttajalle huomattava elämäntapahtuma, johon harva pystyy sopeutumaan muitta

mutkitta. Sen sijaan tilanne koetaan stressaavaksi ja haasteelliseksi, ennen kuin varsinainen sopeutumisprosessi pääsee alkuun.

Mitä erilaisemmat arvot ovat, sitä todennäköisempää on, että maahanmuuttajalla on sopeutumisvaikeuksia tai jopa mielenterveyden ongelmia uuden asuinmaan arvojärjestelmän haastaessa sen, mitä maahanmuuttaja on tottunut pitämään normaalina, hyväksyttävänä ja tavoiteltavana. Lapset kuitenkin pystyvät sopeutumaan vallitsevan kulttuurin arvojärjestelmään aikuisia paremmin. (Furnham & Bochner 1986, 194–196.) Nähdäkseni esimerkiksi kohdemaan konservatiiviset sukupuoliroolit tai vieraan uskonnon vahva asema kulttuurissa ovat arvoja, jotka voivat aiheuttaa sopeutumisongelmia suomalaiselle maastamuuttajalle.

Sosiaalisella tuella ja psykologisilla ongelmilla on havaittu olevan yhteys. Jo sosiaalisen tuen olemassaolo yksinään voi vaikuttaa mielenterveyteen. Tietyissä olosuhteissa tuki nimenomaan auttaa selviämään ja suojaa ongelmilta, tai se voi myös kompensoida muunlaisen tuen puutetta. (Furnham & Bochner 1986, 185–186; Ward ym. 2001, 85.) Jo pelkästään asioista keskustelu samankaltaisessa tilanteessa olevan tai olleen (vertaistuki) tai tilannetta muuten oletettavasti ymmärtävän kanssa voi arveluni mukaan vähentää stressiä. Luonnollisesti myös suoranaisten neuvojen saaminen on todennäköisesti vielä tehokkaampaa tukea.

Furnham ja Bochnerin (1986, 188) mukaan monet tutkimukset ovat osoittaneet, että huonoiten uusiin olosuhteisiin sopeutuvat siirtolaisperheiden kotiaidit. Työssä käymättöminä nämä herkästi eristäytyvät kotiin ilman työyhteisön mukana automaattisesti tulevia kontakteja eivätkä opi uuden asuinmaan kulttuurisidonnaisia tapoja. Näiden syiden vuoksi heillä saattaa olla vaikeuksia luoda minkäänlaisia sosiaalisia kontakteja uudessa asuinympäristössä. Voi varmaankin olettaa, että myös työelämän tai opiskelun ulkopuolella olevat miespuoliset maahanmuuttajat kohtaavat samankaltaisia vaikeuksia sosiaalisten kontaktien solmimisessa.

Toisaalta naisten tunneälyn on todettu yleisesti ottaen olevan parempi kuin miehillä, mikä samankaltaisissa tilanteissa auttaa heitä sopeutumaan miehiä paremmin. Ekspatriaatteja koskevissa tutkimuksissa on havaittu esimerkiksi, että naisilla on miehiä enemmän ja menestyksellisempää sosiaalista kanssakäymistä toiseen kulttuuriin kuuluvien kanssa. Naisilla myös tunneälyn vaihtelulla on suurempi vaikutus sopeutumiseen kuin miehillä. (Koveshnikov ym., pai-

nossa.) Työssä oleminen tai opiskeleminen siis auttaa naisia sopeutumaan oletettavasti jopa miehiä paremmin ja lievittää kulttuurishokkia.

3 MONIMUOTOISET VERKOSTOT

Maastamuuttajan tukena integroitumisessa uuteen asuinmaahan ovat erilaiset sosiaaliset verkostot. Ne voivat olla perinteisiä elävän elämän verkostoja tai nykyisen sosiaalisen median mahdollistamia. Maastamuuttaja on myös erilaisten verkostojen välissä, kun tähänastinen sosiaalinen verkosto yleensä jää entiseen asuinmaahan ja uudessa asuinmaassa sosiaalisten verkostojen rakentaminen pitää aloittaa alusta.

3.1 Maastamuuttajan sosiaaliset verkostot

Toiseen maahan ja täysin uuteen ympäristöön muuttaminen vaatii kykyä sopeutua paitsi päivittäisen elämän erilaisiin rutiineihin myös kykyä rakentaa itselle sosiaalinen verkosto, jonka kanssa toimia. Vaikka yhteydet kotimaahan ja sukulaisiin ja vanhoihin ystäviin pysyisivät yllä erilaisia viestimiä käyttäen, ne eivät riitä arjen rakentamiseen uudessa asuinmaassa.

Varsinkin alkuaikoina ulkomailla asuessa ulkosuomalaisten yhteisö tai kansainvälinen ekspatriaattiyhteisö on sekä perheille että yksinmuuttaneille tärkeä tuki (Junkkari & Junkkari 2003, 76). Samassa elämäntilanteessa olevat tai olleet voivat auttaa tulokkaita sopeutumaan. Oma merkityksensä on myös mahdollisuudella puhua äidinkieltä tukiverkostoon kuuluvien kanssa.

Furnham ja Bochner (1986, 15–16) viittaavat aiempiin tutkimuksiin, joiden mukaan vieraassa maassa oleskelevalla on tyypillisesti kolme erillistä sosiaalista verkostoa, jotka palvelevat eri tarpeita. Yksikulttuurinen verkosto koostuu maanmiehistä, ja sen piirissä tyypillisesti ilmaistaan oman kulttuuriin liittyviä arvoja. Kaksikulttuurinen verkosto muodostuu yhteyksistä paikalliseen väestöön ja liittyy usein työelämään tai opiskeluun. Monikulttuuriseen verkostoon kuuluu useista eri maista kotoisin olevia ekspatriaatteja, ja tällaisen verkoston piirissä vietetään vapaa-aikaa ja jaetaan vierauden kokemuksia. Varsinkin lyhyen ajan maassa oleskelleiden

kaksikulttuurinen verkosto saattaa olla hyvin pieni, toisin sanoen kontaktit paikalliseen väestöön ovat erittäin rajoittuneet.

Wardin ym. (2001, 86–87) mukaan tutkimustulokset siitä, ovatko yksikulttuuriset vai kaksikulttuuriset verkostot tärkeämpiä sosiaalisen tuen kannalta, ovat ristiriitaisia. Vaikka maanmiehiltä toisaalta saadaan tukea sopeutumiseen, vahva yksikulttuurinen verkosto voi myös hädastää sitä pitämällä maahanmuuttajan erossa paikallisesta kulttuurista. Asiaan vaikuttaa esimerkiksi yksikulttuurisen verkoston ryhmädynamiikka. Molemmat verkostot ovat kuitenkin olennaisia maahanmuuttajan hyvinvoinnin kannalta. Tiiviiden kontaktien paikalliseen väestöön voi mielestäni pääsääntöisesti olettaa edistävän sopeutumista, koska ne lisäävät kulttuuriin perehtymistä.

Stalkerin (2000, 120–121) mukaan maahanmuuttajien verkostot ja niiden tarjoama pitkälti kokemusperäinen tieto mm. muuttoon ja työpaikan hankkimiseen liittyvistä käytännön asioista on tärkeää muuttajille. Stalker puhuu ensisijaisesti Pohjois-Amerikkaan, Australiaan ja Eurooppaan muista maanosista tulevasta muuttoliikkeestä, mutta paikan päällä oleva tai sosiaalisen median kautta tavoitettava vertaistuki on nähdäkseni tärkeää myös suomalaisten maastamuuttajien kotoutumiselle. Kehittyneistä maista tulevien ekspatriaattien verkostot, vaikkapa internetin kautta toimiva InterNations (www.internations.org), tosin saattavat koostua useasta kansallisuudesta toisin kuin Stalkerin mainitsevat esim. filippiiniläisten tai turkkilaisten perinteisempiin kommunikointitapoihin ja yhteisöllisyyteen perustuvat verkostot.

Muuttajan sosiaalinen ja kulttuurinen pääoma vaikuttaa osaltaan siihen, miten hän pystyy luomaan itselleen uuden sosiaalisen verkoston. Bourdieun (1984, 63) mukaan arkipäiväinen kulttuurin tuntemus, jota ei saavuteta koulussa opiskelemalla, on tärkeä yhteiskunnallisen sosiaalisen kyvykkyyden luoja. Mitä erilaisempaan kulttuuriin ihminen muuttaa, sitä vaikeampaa hänen on sopeutua, koska hän ei osaa aluksi tulkita kulttuuria ja toimia sen tapojen mukaisesti.

Junkkarin ja Junkkarin (2003, 48–49) mukaan kulttuurissa voidaan katsoa olevan kolme tasoa. Ensimmäinen on pintataso, jossa selvitäkseen – vaikkapa turistina – riittää, että tietää jotakin vieraan kulttuurin tavoista ja arkikäyttäytymisen perussäännöistä. Toinen taso on kulttuurin ”mieli”, jonka hallinta edellyttää kulttuurin rakenteiden opettelua ja sen sääntöjen ymmärtä-

mistä. Tämä on tarpeellista, jos esimerkiksi tekee töitä ulkomailla. Kolmas eli syvätaso edellyttää yleensä vuosien oleskelua kulttuurissa ja tarkoituksellista perehtymistä siihen. Syvätasoon kuuluvat muun muassa käsitys ajan olemuksesta, ihmisten keskinäisestä suhteesta ja kulttuurille ominaisen uskonnon tai elämänfilosofian vaikutuksesta ihmisten ajattelutapoihin ja käyttäytymiseen sekä oikeiden käsitteiden käyttäminen näistä asioista puhuttaessa.

Bourdieu (1984, 54) toteaa myös, että kulttuurinen pääoma asettaa ihmisen tiettyyn rooliin ”kulttuuripelissä”, jolloin muusta ympäristöstä poikkeavat kiinnostuksen kohteet tai asennoituminen leimaavat yksilön omalaatuiseksi tai jopa tyhmäksi kulttuurin sisällä olevien silmissä. Uuden kulttuurin vajavainen ymmärtäminen ja siitä johtuva ”väärä” käytös voivat siis vaikeuttaa sosiaalisen verkoston rakentamista. Kulttuuriin sisälle pääseminen niin, että sosiaalinen elämä normalisoituu, saattaa kestää pitkään, ja ongelmia lienee varsinkin kotona olevilla, jotka eivät työn kautta pääse perehtymään kulttuuriin.

Suomalaiselle on usein helpompaa kommunikoida muiden suomalaisten tai muiden ulkomalaisten kanssa kuin paikallisten kanssa. Mahdollisesti toinen ”tuttu ja turvallinen” ympäristö, jonka pelisäännöt ovat selvillä, on suomenkielinen verkkoyhteisö.

3.2 Sosiaalinen internet uudenlaisten verkostojen mahdollistajana

Blogit tai verkkopäiväkirjat, kuten niitä myös joskus kutsutaan, saivat alkunsa ja bloggaaminen terminä syntyi 1990-luvun lopulla, joten blogi on suhteellisen uusi kommunikoinnin väline varsinkin kun huomioidaan, että alkuvuosina blogin pitäminen vaati enemmän teknistä osaamista kuin nykyään. Ensimmäinen varsinainen laajalle käyttäjäkunnalle suunnattu blogialusta, Blogger-verkkopalvelu, avattiin 1999. Bloggerin käyttäjämäärä kasvoi muutamassa vuodessa niin rajusti, että se aiheutti palvelun ylläpidolle teknisiä ongelmia. (Kilpi 2006, 11–12.) Blogialustojen myötä bloggaaminen on helpottunut huomattavasti ja nykyisillä alustoilla on monipuolisia ominaisuuksia. Sosiaalinen media yleisestikin ottaen on yksinkertaistanut yhteydenpitoa maantieteellisestä välimatkasta riippumatta. Lisäksi internetiin on nykyään mahdollista päästä lähes paikasta riippumatta.

Internet ja sosiaalinen media tarjoavat julkisen tilan kenen tahansa käytettäväksi. Tilan julkisuus edellyttää, että osallistujat voivat sekä seurata viestintää että myös osallistua siihen itse.

Viestinnän interaktiivisuus eli vastavuoroisuus onkin olennainen osa verkkoyhteisöjen toimintaa, ja viestintä voi olla paitsi kaksisuuntaista myös monenvälistä. Internet mahdollistaa myös asynkronisen mutta siitä huolimatta suhteellisen nopean viestinnän verkkoyhteisön jäsenten välillä, minkä ansiosta viestintään osallistujien olinpaikalla ei ole väliä. (Cavanagh 2007, 81, 84, 117.) Sosiaalisen median käytölle olennaista on myös sisällön tuottaminen itse eikä ainoastaan itseä kiinnostavien palojen valikointi jonkun muun tuottamasta sisällöstä. Tähän liittyy myös oman profiilin eli käyttäjäidentiteetin konstruointi ja enenevässä määrin identiteetin sekä sosiaalisen elämän ”hallinnointi”. (Livingstone 2012, 39–40.)

Blogi on Cavanagh’n (2007, 122–123) mukaan lähtökohtaisesti julkinen tila, jonka pitämiselle yleisön eli lukijoiden olemassaolo on olennaista. Blogi on mahdollista myös rajata vain kutsuttujen lukijoiden ulottuville, mutta tällöinkin Cavanagh’n ajatus mielestäni pätee, sillä suljetun blogin kirjoittaja määrittelee oman yleisönsä ja varta vasten kutsuu nämä lukijoiksi. Voidaan ajatella, että suljettu blogi on jopa avointa blogia tietoisemmin yleisölle suunnattu vaikka potentiaalinen yleisö onkin pienempi. Papacharissi (2012, 81) puolestaan kiinnittää huomion siihen, että blogi on nimenomaan tarkoitettu luettavaksi, missä suhteessa se eroaa perinteisestä päiväkirjasta. Tämä näkyy myös blogin sisällössä.

Yleisön merkitystä vahvistaa myös Braken (2007, 145, 151) kertoma, että valtaosalle hänen tutkimukseensa osallistuneista bloggaajista yhteydenpito ystävien ja tuttavien kanssa oli blogin ensisijainen tehtävä. Suhtautuminen omien blogikirjoitusten kommentointiin sen sijaan vaihteli niin, että toisille kommentit olivat toivottuja ja tervetulleita, kun taas toisille ne olivat lähinnä ”välttämätön paha”. Östmanin (2010, 100) mukaan taas blogien kirjoittajat kertovat melko yleisesti, ettei yleisö ole heille tärkeä, vaan blogia kirjoitetaan itselle, vaikka julkaisuforumiksi on tieteen tahtoen valittu julkinen blogi. Vaikka interaktiivisuudella ja mahdollisuudella sosiaaliseen toimintaan blogin kautta on oma merkityksensä, kaikille blogin kirjoittajille se ei kuitenkaan vaikuta olevan itsetarkoitus.

Useassa vuosituhanen vaihteessa tehdyssä tutkimuksessa on todettu, että aktiiviset internetin käyttäjät ovat sosiaalisesti aktiivisia myös verkon ulkopuolella, ja internet antaa heille mahdollisuuden laajentaa sosiaalista kanssakäymistään lähiympäristön ulkopuolelle (Castells 2001, 120–123; Steinfield, Ellison, Lampe & Vitak 2013, 119). Kyseiset tutkimukset samoin kuin

niihin viittaava Castellsin teos on julkaistu ajankohtana, jolloin blogi oli suhteellisen uusi ja vielä varsin rajallisen joukon käyttämä kommunikointikeino. Guadagnon ym. (2008, 1998) mukaan blogin pitäjille on ominaista myös avoimuus uusille kokemuksille. Guadagnonkin tutkimuksen ajankohtana blogi oli edelleen suhteellisen valikoituneen joukon harrastus. Tästä huolimatta edellisiä tutkimustuloksia voidaan mielestäni käyttää etsittäessä selitystä sille, ketkä todennäköisimmin ryhtyvät kirjoittamaan blogia.

Verkossa tapahtuvan kommunikoinnin ja elävän elämän vuorovaikutuksen aktiivisuuden yhteydestä on kuitenkin esitetty myös eriäviä näkemyksiä. Joidenkin tutkimusten mukaan kommunikointi verkossa vähentää suoraa vuorovaikutusta fyysisesti lähellä olevien ihmisten kanssa. Toisaalta internetin kommunikointivälineenä suomien mahdollisuuksien on nähty täydentävän muuta vuorovaikutusta sen sijaan, että se korvaisi sitä. (Steinfeld ym. 2013, 119.) Oma arveluni on, että internetin käyttöön kommunikoinnissa vaikuttaa ainakin joiltain osin mahdollisuus luoda elävästä elämästä poikkeava verkkoidentiteetti käytettäväksi erilaisilla foorumeilla. Palaan verkkoidentiteettiin tarkemmin luvussa 4.

Elävän elämän ja internetin verkostot ovat yhteydessä toisiinsa ja tukevat toisiaan. Vaikka ihmiset toteuttavat verkossa individualismia tuomalla esiin persoonansa, he samanaikaisesti rakentavat itselleen sosiaalisia verkostoja periaatteessa aivan samalla tavalla kuin internetin ulkopuolella. Verkostot sekä internetissä että sen ulkopuolella perustuvat yksilöiden yhteisiin mielenkiinnon kohteisiin tai arvomaailmaan tai muihin tärkeäksi koettuihin asioihin, joihin liittyen vuorovaikutus verkoston jäsenten välillä tapahtuu. Joskus internetin epämuodolliset sosiaaliset verkostot voivat myös kehittyä kiinteämmiksi virtuaalisiksi yhteisöiksi, joilla on esimerkiksi kyky mobilisoida jäseniään. (Castells 2001, 130–131.) Aivan kuten mihin tahansa muuhunkin sosiaaliseen toimintaan bloggaamiseen liittyy myös paljon epämuodollisia sääntöjä, jotka määrittävät vaikkapa vastavuoroisuutta. Vastavuoroisuus taas on olennainen tekijä verkossa syntyvien sosiaalisten verkostojen ylläpitämiselle. (Gaudeul & Giannetti 2013, 319–320.)

Steinfeld ym. (2013, 118) viittaavat aiempaan tutkimukseen, jonka mukaan sosiaaliseen kanssakäymiseen ja verkostoitumiseen lähdetään mukaan siitä mahdollisesti saatavan hyödyn takia. Toivottu hyöty voi liittyä esimerkiksi tiedonsaantiin, vaikutusvallan käyttöön tai oman identi-

teetin vahvistamiseen, ja saatu hyöty lisää yksilön tunnetta sosiaalisen ryhmän tarjoamasta henkisestä tuesta. Cavanagh (2007, 116, 124) puolestaan korostaa koettua yhteisöllisyyden puutetta syynä halulle liittyä verkkoyhteisöön, josta löytyy samanmielisiä, samoista asioista kiinnostuneita ihmisiä. Näiden kanssa on helppoa alkaa keskustella esimerkiksi ongelmista mutta myös aivan elämän perusasioista.

Bloggaajat voidaan sosiaalisen käyttäytymisensä ja verkostoitumisensa mukaan jakaa kolmeen ryhmään. Passiiviset yksinäiset lukevat muita blogeja solmimatta varsinaisia suhteita kehenkään. Kutsujat keräävät paljon lukijoita omalla blogillaan ja ovat verkoston keskipisteessä. Verkostoitujat sekä keräämällä lukijoita että itse aktiivisesti lukemalla muita blogeja solmivat suhteita ja ovat osa suurta monien blogien verkostoa. (Gaudeul & Giannetti 2013, 319.) Blogien ympärille syntyvistä ja niiden avulla ylläpidettävistä sosiaalisista suhteista on runsaasti näyttöä, joka perustuu sekä bloggaajien tutkijoille antamiin tietoihin että matemaattisiin analyyseihin blogien välisistä yhteyksistä (Efimova & Ben Lassoued 2008, 138; ks. myös Flaaten 2005 esimerkkinä matemaattisesta analyysistä).

Efimovan ja Ben Lassouedin (2008) mukaan blogimaailmassa syntyvän kahdenvälisen suhteen kehitys saattaa olla hyvin vaihteista. On mahdollista, että aluksi vain toinen kommentoi toisen kirjoituksia, ja vastavuoroinen kommentointi alkaa myöhemmin. Blogin kirjoittajan ja kommentoijan välillä voi vallita tuttavuuden tunne, joka perustuu tietoisuudelle toisen olemassaolosta. Keskustelu lisää tietoa toisesta, syventää tuttavuutta ja mahdollisesti johtaa jonkinasteiseen ystävyyteen, henkilökohtaisempaan suhteeseen, johon liittyy myös emotionaalinen ulottuvuus. (Efimova & Ben Lassoued 2008, 143, 151–152; Morgan 2009, 9.)

Missä sitten menee sosiaalisen verkoston ja satunnaisten tuttavuuksien raja? Morgan (2009, 12–13) arvelee, että sosiaalisen verkoston sijaan saattaisi olla oikeampaa puhua tuttavuuksien sarjallisuudesta tai satunnaisuudesta asiaa erityisesti aikaulottuvuudella tarkasteltaessa. Tunne maailman pienuudesta on hänen mukaansa tulosta eri puolilla olevista tuttavista ja heikoista siteistä ennemmin kuin läheisistä suhteista.

Jos ulkomailla asuvia täysi-ikäisiä Suomen kansalaisia on yli 200 000 ja ulkosuomalaisten kirjoittamia blogeja on listattu muutamia satoja, tämä tarkoittaa, että vain hyvin pieni osa ulko-

maille muuttaneista suomalaisista kirjoittaa avointa blogia, joka on kaikkien kiinnostuneiden luettavissa. Ulkosuomalaisten bloggaajien muodostaman sosiaalisen verkoston olemassaolo on helposti havaittavissa blogien kommentaareista, ja samaan verkostoon kuuluu myös Suomessa asuvia bloggaajia.

On hyvin todennäköistä, että bloggaajat tai ainakin suuri osa heistä on juuri näitä Castellsin mainitsemia sosiaalisesti aktiivisia ihmisiä. Blogi mitä ilmeisimmin vastaa heidän tarpeeseensa ylläpitää suurempaa sosiaalista ja omalla äidinkielellä kommunikoivaa verkostoa kuin mikä vieraassa maassa asuessa muuten olisi mahdollista. Toisaalta pitää muistaa, että blogin kirjoittaminen tai kirjoittamatta jättäminen ei suoraan jaottele ihmisiä sosiaalisiin ja ei-sosiaalisiin. Internet tarjoaa myös muita yhteydenpidon keinoja, jotka ovat vähemmän julkisia kuin blogi. Tällaisia ovat esimerkiksi Facebookissa olevat ulkosuomalaisten ryhmät¹.

4 BLOGGAAJAN IDENTITEETTI

Identiteetti muodostuu monista tekijöistä ja liittyy ihmisen jonkin tai joidenkin ryhmien jäseneksi. Toisaalta se myös rakentaa ihmisestä kuvaa yksilönä. Yksilö ilmaisee identiteettiään ollessaan sosiaalisessa kanssakäymisessä muiden kanssa joko suoraan tai esimerkiksi sosiaalisten medioiden välityksellä. Identiteetti on olennainen myös blogin kirjoittajalle, koska se on osa hänen itseilmaisuaan.

4.1 Yksilö ryhmän jäsenenä

Yksilön identiteetin ja kansallisen, kollektiivisen identiteetin yhteys muodostuu silloin, kun kollektiiviselle identiteetille määriteltyjä ominaisuuksia kuvaillaan omaan identiteettiin kuuluviksi (Kaunismaa 1997, 221). Ryhmäidentiteetin muodostamiseen riittää jo muutama yhteinen ominaisuus, jotka tunnistetaan toisessa yksilössä tai ryhmässä. Ominaisuuksia voivat olla esimerkiksi sama alkuperä tai yhteiset piirteet, mutta ryhmäidentiteetille on ominaista myös ryh-

---

¹ Kansainvälisiä, yhteen maahan sitomattomia ulkosuomalaisryhmiä Facebookissa ovat esim. ”Suomalaiset muilla mailla – ulkosuomalaisten oma ryhmä”, ”Ulkosuomalaiset seniorit” ja ”Ulkosuomalaiset äidit”. Näiden lisäksi on lukuisia maa- tai kaupunkikohtaisia ulkosuomalaisten ryhmiä.

män jäsenten keskinäinen solidaarisuus. Identifikaatio on myös konstruktio prosessi, joka jatkuu tulematta koskaan valmiiksi. (Hall 1996, 2.)

Tämän tutkimuksen puitteissa kollektiivinen ryhmä, jonka jäseneksi blogin kirjoittaja määrittää itsensä, voi olla esimerkiksi ”suomalaiset” tai ”ulkosuomalaiset”. Toisaalta identiteetti voi liittyä myös kirjoittamiseen ja erityisesti blogin kirjoittamiseen, jolloin toinen mahdollinen kollektiivinen ryhmä, johon henkilö määrittelee kuuluvansa, on ”bloginpitäjät”.

Kaunismaan (1997, 221) mukaan identiteetti ei ole niinkään objektiivisesti havaittavissa olevia ominaisuuksia tai tarkkaa samanlaisuutta muiden kanssa. Ennemmin kyseessä on tulkinnallinen itseyskäsitys, joka ei perustu faktojen kuvaukseen vaan aktiiviseen itsensä tunnistamiseen esimerkiksi symbolien, myyttien ja kulttuuristen representaatiotapojen kautta. Kollektiiviseen identiteettiin ei kuitenkaan liitetä kaikkia mahdollisia ominaisuuksia tai asioita, jotka kyseiseen ryhmään tavalla tai toisella liittyvät. Sen sijaan identiteetin esittämisessä ominaisuuksia valikoidaan niin, että muodostuva kuva on sopivan yhtenäinen. Kollektiivinen identiteetti muodostaa siis yksinkertaistavia tulkintamalleja, joiden avulla monimuotoisuutta on helpompi ymmärtää. (Kaunismaa 1997, 223.)

Joidenkin tutkijoiden mukaan tunne ryhmään kuulumisesta eli kollektiivisen identiteetin ja oman identiteetin yhtymäkohtien tunnistaminen saattaa parantaa yksilön oman arvontuntoa. Esimerkiksi tunne kuulumisesta etniseltä tai kulttuuriselta identiteetiltään samankaltaisten joukkoon tekee näin. (Ward ym. 2001, 104.) Täten bloggaaja määritellesään itsensä suomalaiseksi tai ulkosuomalaiseksi näkee itsensä positiivisella tavalla etnisen ryhmän jäsenenä, joka tämän ominaisuuden kautta poikkeaa paikallisesta valtaväestöstä ja on mahdollisesti ylpeä erottumisestaan. Samaan etniseen ryhmään kuuluvien tahojen tuottamien mediasisältöjen kuuttaminen voidaan myös nähdä etnisen identiteetin vahvistamisena (Metykova 2010, 326).

4.2 Verkkoidentiteetti

Castellsin (2001, 130) mukaan internetin sosiaalisten verkostojen käyttäjä valitsee itse, millaisen identiteetin hän luo itselleen muille käyttäjille, tässä tapauksessa blogin lukijoille, esitettäväksi. Itse kirjoittamalla ja itsestä kertomalla luotu identiteetti toimii myös pohjana blogin kautta syntyvälle sosiaaliselle toiminnalle ja sosiaaliselle verkostolle. Käytännössä tämä tar-

koittaa, että ulkomailla asuvan bloggaajan identiteetti ei välttämättä ole ”ulkosuomalaisbloggaaja”, mikäli ulkosuomalaisuus tai vieraassa maassa asuminen ei kuulu kirjoitusten pääteemoihin. Ulkosuomalaisbloggaaja taas valitsee tietoisesti huomattavan moniin kirjoituksiinsa ulkosuomalaisnäkökulman, mutta ne voivat tämän lisäksi sisältää aineksia myös muunlaisiin identiteetteihin, kuten vaikkapa ”kotiäiti”, ”sairaanhoitaja” tai ”käsityöharrastaja”.

Papacharissin (2013, 207) mukaan itsen esittäminen on jatkuva prosessi, joka muuntuu ja joutuu. Prosessiin ja siten muille esitettyyn itseen vaikuttaa ympäröivä todellisuus, joka on kulttuurinen, sosiaalinen, taloudellinen tai poliittinen. Yksilön luoma julkinen identiteetti voi siis vaihdella sitä mukaa kuin ympäröivä yhteisö muuttuu tai jos yksilö itse siirtyy toisenlaiseen yhteisöön. Jos yksilö liikkuu useissa eri verkkoyhteisöissä, hänellä voi olla jopa useita samanaikaisia, hieman toisistaan poikkeavia julkisia identiteettejä, jotka ovat käyttöfoorumillaan tarkoituksenmukaisia.

Cavanaghin (2007, 122–123) mukaan verkkoidentiteetti on tavallaan brändi. Sen pitää olla helposti tunnistettava ja sen pitää vedota yleisöön, blogin lukijoihin, jotta nämä kiinnostuvat ja palaavat lukemaan myös uudelleen. Cavanagh myös painottaa blogin yhtenäisen teeman merkitystä kirjoittajan verkkoidentiteetin osatekijänä. Kun lukijat tietävät, mitä odottaa, blogiin palaaminen on helppoa ja miellyttävää. Verkkoidentiteettiin kuuluu siis tämän näkemyksen mukaan myös kirjoitusten aihepiiri eikä ainoastaan se, miten kirjoittaja suoranaisesti esittää itsensä.

Jo ennen blogien nousua nykyiseen suosioonsa henkilökohtaisille kotisivuille oli tyypillistä, että niiltä löytyi kirjoittajan henkilöesittely, ja sama tapa on yleinen myös blogeissa. Lisäksi sivuilla on tavallista esitellä myös kotisivun tai blogin ulkopuolisilta saamat tunnustukset sekä linkkejä kirjoittajan suosimille sivustoille. (Papacharissi 2012, 70.) Blogin kirjoittaja antaa näin valitsemiaan faktoja verkkoidentiteetin pohjaksi sen lisäksi, miten hän esittää itsensä lukijalle enemmän tulkinnanvaraava antavien blogikirjoitusten kautta.

Verkkoidentiteetti elää todellisuudessa, jonka muodostavat erilaiset verkkoyhteisöt. Sosiaalisen verkon foorumeilla on mahdollista helposti kontrolloida yksityisen minän ja julkisen minän etäisyyttä ja esiintyä valitsemallaan ja rakentamallaan identiteetillä. Tarpeen tullen on

mahdollista myös muuttaa näitä valintoja oman harkinnan mukaan. (Papacharissi 2013, 208–209; Child, Haradikis & Petronio 2012, 1860–1861.) Sosiaalisessa verkossa yksityisen ja julkisen rajan kontrollointi on lisäksi yksinkertaisempaa kuin verkon ulkopuolella, elävässä elämässä (Child & Agyeman-Budu 2010, 961). Blogin kirjoittajan blogissaan esittämä identiteetti voisi poiketa paljonkin siitä, millaisena hänen läheisensä tai työtoverinsa hänet tuntevat. Tämä on myös keino kirjoittajan anonymiteetin säilyttämiseksi.

Livingstone (2012, 48), joka on tutkinut murrosikäisten käyttäytymistä sosiaalisissa verkostoissa, toteaa, että verkkoidentiteetin luominen saattaa vaatia paljonkin aikaa ja työtä eikä ole yksinkertaista. Yksityisen ja julkisen suhde myös pohdituttaa verkon sosiaalisten verkostojen käyttäjiä huomattavan paljon. Tulos on saatu murrosikäisiä tutkimalla, mutta oletan aikuisten tiedostavan verkkoidentiteettiin liittyvät mahdolliset ongelmat vähintään yhtä hyvin kuin nuorten.

Mielenkiintoista on sekin, miten myös sukupuoli vaikuttaa yksityisen ja julkisen rajan vetämiseen. Useissa tutkimuksissa on havaittu, että naisilla on suurempi tarve suojella yksityisyytään, vaikka he usein antavatkin miehiä enemmän tietoa erilaisista asioista. Vaikuttaa siltä, että miehet ja naiset jostakin syystä käyttävät erilaisia keinoja verkkoidentiteetin hallintaan. (Child ym. 2012, 1862.)

Edellistä tukee myös Östmanin (2010, 96–97) kuvaus siitä, mitä tietoja omasta elämästään internetissä julkaisevat haastatellut pohtivat. Östman jakaa pohdinnat neljään aihealueeseen, jotka ovat henkilökohtaisten tietojen suojaaminen (media education speech), itsen esittäminen myönteisessä valossa (smart person speech), yksityisen ja julkisen erottaminen (personal space speech) sekä esittämistyyli (good entertainer speech). Tämän perusteella julkinen itsestä ja omasta elämästä kertominen vaatii varsin monien asioiden harkitsemista.

Toisaalta blogi mahdollistaa kirjoittajalleen omana itsenään olemisen. Tällöinkin kirjoittaja toki valitsee, mitä kertoo ja mitä jättää kertomatta itsestään, vaikka kirjoitusten aiheet ja niiden käsittely paljastavatkin jotakin kirjoittajan arvoista ja ajatusmaailmasta. Blogi on kuitenkin vapaa areena, jonka aiheet kirjoittaja määrittelee itse, eikä julkisesti luettavissa olevia kirjoituksia ole suunnattu tarkasti määritellyille vastaanottajille. (Efimova & Ben Lassoued 2008, 151.)

Toisaalta voidaan ajatella, että tietyissä rajoissa omana itsenään esiintyminen tekee blogin kirjoittajasta tunnistettavan niille lukijoille, jotka tuntevat hänet muista yhteyksistä. Tämä on mielestäni olennaista, jos blogin on tarkoitus olla myös yhteydenpidon väline.

5 VERKKOKIRJOITTAMINEN SOSIAALISENA TOIMINTANA

Aktiivinen osallistuminen sosiaaliseen verkkoyhteisöön edellyttää sisällön tuottamista muiden yhteisön jäsenten luettavaksi. Kaikki verkkoyhteisön, tässä tapauksessa laajan blogiyhteisön, jäseniksi laskettavat eivät ole yhtä aktiivisia, vaan osallistuminen saattaa rajoittua satunnaiseen kommentointiin. Yhteisön reunoilla on myös ”tarkkailijoita”, jotka ainoastaan lukevat muiden tuotoksia mutteivät koskaan tai juuri koskaan osallistu aktiivisesti keskusteluun kommentoimalla. Aktiivisimmat yhteisön jäsenet kirjoittavat omaa blogia, jonka aiheet he valitsevat oman mielenkiintonsa ja omien tarkoitusperiensä mukaan.

Thumimin (2012, 141, 145) mukaan olennainen osa osallistumisesta verkkoyhteisöön on itsensä esille tuominen eli omasta olemassaolosta kertominen oletetulle yleisölle. Tässä yhteydessä itse esitetään kirjoittajan valitsemalla tavalla, jota käsittelin edellisessä luvussa. Thumim painottaa myös medialukutaidon tärkeyttä osallistumisessa verkkoyhteisöön, kykyä arvioida lukemaansa. Mielestäni medialukutaito on itsensä esittämisessä kaksisuuntaista: sen lisäksi, että lukijan pitää tulkita lukemansa, myös kirjoittajan pitää ainakin jossain määrin ennakoida, miten lukijat tulkitsevat hänen kirjoituksensa eli sen, miten hän esittää itsensä. Ennakointi ja palautteeseen reagointi ovat edellytys onnistuneelle kommunikaatiolle riippumatta siitä, millaista reaktiota kirjoittaja tavoittelee.

Bourdieu (1984, 53) mukaan koulutus parantaa ihmisen kykyä ilmaista itseään ja kertoa kokemuksistaan tarjoamalla kielellisiä työkaluja. Toisaalta voidaan mielestäni myös ajatella, että ylipäättään tottumus ilmaista itseään kirjallisesti – muodollisesta koulutuksesta riippumatta – parantaa kirjallista ilmaisukykyä ainakin jossain määrin. Samoin verkkoyhteisön kirjoittamattomien sääntöjen tunteminen ja kyky toimia niiden mukaan auttavat kaksisuuntaista kommunikaatiota.

Bloggaajan kommunikointiin yleisönsä kanssa liittyy myös se, onko hänellä tarve ja halu miellyttää lukijoita. Tähän vaikuttaa paitsi tapa esittää asioita, myös julkaisutiheys. Childin ja Agyeman-Budun (2010, 962) mukaan usein kirjoituksia julkaisevilla vaikuttaa olevan suurempi halu miellyttää lukijoitaan kuin harvemmin kirjoittavilla. Tulos perustuu tekstien sisältöihin ja tapaan esittää oma itsensä, mutta nähdäkseni tiheään julkaiseva bloggaaja myös tietoisesti hakeutuu useammin yhteyteen yleisönsä kautta.

Toisaalta julkaisutiheyden voi ajatella liittyvän myös haluun keskustella. Omien, myös eriävien, näkemysten julki tuominen, keskustelu yleisön kanssa ja reflektio sekä näiden avulla oppiminen ovat myös tärkeitä motiiveja blogin pitämiselle (Denskus & Papan 2013, 459–460). Esimerkiksi vertaisoppiminen tai mentorointi on mahdollista blogin kautta (Denskus & Papan 2013, 465). Ulkosuomalaisblogien voi ajatella olevan hyvä keino vertaistuen saamiselle ja sitä kautta ehkä vertaisoppimiselle. Toisaalta ”vanhempi maastamuuttaja” varmasti pystyy usein myös mentoroimaan vasta äskettäin ulkomaille muuttanutta.

Erstad ja Wertsch (2008, 32–33) viittaavat artikkelissaan tutkimuksiin, jotka liittävät bloggaamisen narratiivien esittämisen kulttuuriin. Blogi tarjoaa tilan ja työkalun itsensä esille tuomiselle muiden tarjolla olevien ja perinteisempien tilojen ohella ja mahdollistaa siihen liittyvän kommunikaation muiden ihmisten kanssa. Östman (2010, 93) puolestaan puhuu internetissä tapahtuvasta, jatkuvasti suosiotaan kasvattavasta elämäjulkaisemisesta (life publishing), jonka hän liittää samaan traditioon mm. omaelämäkertojen ja suullisen muistelun kanssa.

Elämäjulkaisemisen perustana on Östmanin (2010, 94) mukaan kolme pääelementtiä: identiteetin rakentaminen, jota käsiteltiin jo edellä, sekä esiintyminen yleisölle ja sosiaalisuus. Näistä kaksi viimeistä kuuluvat kiinteästi yhteen. Elämäjulkaisemiseen soveltuvia sosiaalisen median kanavia on useita, sekä kirjalliseen että kuvalliseen esittämiseen perustuvia. Mielestäni blogi, joka mahdollistaa sekä eripituisten tekstien että kuvien julkaisemisen, on monipuolisempi väline kuin esimerkiksi lyhyisiin teksteihin perustuva Twitter tai kuviin perustuva Instagram. Blogi antaa enemmän tilaa esiintymiselle. Toisaalta muita sosiaalisen median välineitä on mahdollista käyttää blogin apuna kirjoitusten esilletuomisessa.

Hyvin usein kirjoittamisen taustalta löytyy myös muita kuin sosiaaliseen elämään liittyviä syitä. Brake (2007, 158) viittaa kirjoittamisajankohtana tuoreisiin tutkimuksiin, joiden mukaan luovan itseilmaisun mahdollisuus oli huomattavan tärkeä syy blogin kirjoittamiselle. Tässä mielessä blogi jatkaa esimerkiksi pöytälaatikkoon kirjoittamisen perinnettä.

Toisaalta ulkomailla asuvien blogeja voidaan tarkastella myös niiden sisältämän tiedon näkökulmasta. Ekspatriaattiblogit saattavat käsitellä kirjoittajansa asuinmaata hyvinkin monipuolisesti, monesta näkökulmasta ja huomioida useita elämän osa-alueita. Bloggaajat saattavat toimia myös asuinmaansa kulttuurin välittäjinä. Niiden kirjoittajilla on usein ainutlaatuinen näkökulma asuinmaahansa, ja yksittäisestä maasta voi siellä asuvien blogeja lukemalla saada erilaista tietoa kuin mitä esimerkiksi tiedotusvälineet tarjoavat. (Tang & Chao 2010, 385, 386.)

Blogin kautta on mahdollista tehdä myös hiljaista tietoa julkilausutuksi, kun bloggaaja kertoo esimerkiksi omista kokemuksistaan. Tiedon välittyminen edellyttää paitsi, että verkkoyhteisössä vallitsee tällaiselle toiminnalle suotuisa ilmapiiri myös, että tiedon haltija on halukas jakamaan hankkimaansa tietoa, tieto siirtyy vastaanottajille ja vastaanottajat omaksuvat jaetun tiedon. (Yu, Lu & Liu 2010, 33–34.) Lisäksi vahva yhteenkuuluvuuden tunne muiden ryhmän jäsenten kanssa sekä positiivinen kokemus jakamisesta lisää vuorovaikutuksen avoimuutta ja halukkuutta jakaa tietoa. Tiedon jakamiseen liittyy myös odotus vastavuoroisuudesta eli tiedon saamisesta vastaisuudessa muilta ryhmän jäseniltä. (Yu ym. 2010, 34.) Itse saatu mielihyvä toisten auttamisesta tietoa jakamalla on myös omiaan lisäämään avoimuutta entisestään (Yu ym. 2010, 39). Tässä tulee esille bloggaamisen yhteisöllisyys.

6 TUTKIMUSONGELMA

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, millaiseksi blogia kirjoittavat ulkosuomalaiset kokevat bloginsa merkityksen nykyisessä elämäntilanteessaan. Tutkimusongelman lähtökohtana on oletus, että ulkomailla, vieraassa kulttuurissa asuva, aikuisena ulkomaille muuttanut suomalainen kokee elämänmuutoksen aiheuttaman kulttuurishokin eri vaiheet, mukaan lukien lopulta mahdollisesti tapahtuvan integroitumisen. Hänellä on tarve pyrkiä selviytymään koh-

taamistaan haasteista, kehittymään tietoisesti tai tiedostamatta, ja *mahdollisesti* hän käyttää blogia apuna tässä prosessissa. Kysymys kuuluukin, miten tutkimukseen osallistuneet ulkosuomalaiset käyttävät blogia ja millaiseksi he kokevat sen merkityksen.

”Selviytyminen” saattaa kuulostaa tarpeettoman dramaattiselta, sillä käytännössä kulttuurishokkiprosessi etenee yksilöllisesti ja sen haastavuus riippuu monista ympäristöön ja maastamuuttajaan itseensä liittyvistä seikoista. Joillekin prosessi on helpompi, joillekin vaikeampi. Tutkimuksen osallistujien tähänastinen asumisaika ulkomailla vaihtelee, mikä vaikuttaa osaltaan siihen, millaiseksi he kokevat arkipäivänsä nykyisessä asuinmaassa ja millaisia ovat ne tarpeet, joihin blogin kirjoittaminen saattaa vastata.

Tutkimuksen pääkysymys on, mitä blogin kirjoittaminen merkitsee tai antaa ulkosuomalaiselle hänen nykyisessä elämäntilanteessaan. Tutkimuksen kohteena on nimenomaan vastaajien oma, julkilausuttu käsitys asiasta, eikä esimerkiksi tutkijan tulkinta blogikirjoituksista. Blogille annettuja merkityksiä tarkastellaan myös suhteessa bloggaajien taustaan, ja tarkoituksena on selvittää, onko taustatekijöillä yhteyksiä annettuihin merkityksiin.

Toinen kysymys, jonka tarkoituksena on antaa lisätietoa bloggaamisen sosiaalisesta puolesta, kuuluu, millainen on blogin rooli ulkosuomalaisen sosiaalisessa elämässä. Käytännössä sosiaalisen elämän ylläpitämisen ymmärretään tässä yhteydessä tarkoittavan yhteydenpitoa ihmisiin, jotka bloggaaja tavalla tai toisella kokee itselleen tärkeiksi. Blogin merkitystä sosiaaliselle elämälle tarkastellaan edelleen suhteessa taustatekijöihin.

Jotta blogin merkityksestä ulkosuomalaiselle saadaan selkeämpi kuva, on tarpeellista esittää myös kolme lisäkysymystä, jotka antavat taustaa bloggaamisen tämänhetkisen merkityksen kokemiselle. Ensimmäinen kysymys on, miksi tai missä tilanteessa bloggaaminen on aloitettu. Tämän kysymyksen on tarkoitus selvittää blogin alkuperäistä tarkoitusta eli millaisen merkityksen ulkosuomalainen bloggaaja on alun perin ajatellut blogilla olevan. Toinen taustaa selkeyttävä kysymys on, kenelle bloggaaja kokee kirjoittavansa. Kolmas kysymys on, millaisista aiheista blogiin kirjoitetaan. Myös näitä teemoja tarkastellaan suhteessa bloggaajan taustaan.

On ehkä syytä tuoda esille, että kysymykset blogin aloittamisen syistä ja blogin tämänhetkisestä merkityksestä kuvaavat tilannetta kahdessa eri ajankohdassa, vaikka vastaukset molempiin

kysymyksiin saattavat olla osittain samanlaisia. Blogin aloittamisen syyt kertovat niistä ajatuksista ja odotuksista, joita vastaajilla on alun perin ollut blogin suhteen. Bloggaamisen merkitys nykyisessä elämäntilanteessa taas kertoo siitä, miten blogi ja bloggaaminen koetaan vastaus-hetkellä, toisin sanoen millaiseksi sen koettu merkitys on käytännössä muodostunut.

Etsimällä vastauksia näihin kysymyksiin on tarkoitus muodostaa yleiskuva blogin kirjoittami-sen merkityksestä ulkomailla asuvalle bloggaajalle.

7 AINEISTONKERUU JA ANALYYSIMENETELMÄT

Tutkimusongelmaa lähestyttiin ulkosuomalaisilta bloggaajilta kerätyn kvalitatiivisen aineiston sekä osallistujien taustatietojen avulla. Seuraavassa kuvataan ja perustellaan aineiston kerää-minen sekä analyysi sisällönanalyysin avulla.

7.1 Aineistonkeruun menetelmät ja eteneminen

Keräsin aineistoa on ensin keväällä 2010 ja sitten ajanjaksolla syksystä 2012 alkusyksyyn 2013. Kultakin vastaajalta on kerätty tietoa ainoastaan kerran, ja vastaukset kuvaavat vastaus-hetken tilannetta.

Aloitin aineistonkeruun etsimällä ulkosuomalaisten kirjoittamia blogeja. Aluksi käytin apuna blogilista.fi –sivustoa, sosiaalisen median palvelua, jonka avulla on mahdollista etsiä ja seurata suomalaisia blogeja. Etsin ulkosuomalaisblogeja esimerkiksi asiasanoilla *ulkosuomalainen*, *ulkosuomalaisuus* ja *ulkomailla*. Tämän jälkeen kävin läpi hakutulokset ja poimin ne blogit, jotka todella olivat ulkosuomalaisten kirjoittamia.

Blogilista.fi ei laajuudestaan huolimatta kuitenkaan sisällä läheskään kaikkia olemassa olevia blogeja, joten seuraavaksi kävin läpi löytämäni ulkosuomalaisblogien kirjoittajien lukulistoja. On nimittäin hyvin tavallista, että ulkosuomalaiset bloggaajat seuraavat muiden ulkosuoma-laisten blogeja. Monilla blogin kirjoittajilla on tapana lisätä lista seuraamista blogeista oman bloginsa sivupalkkiin. Hyvin yleisesti käytetty Blogger-blogialusta antaa myös mahdollisuu-

den tilata seurattavien blogien syöte, jolloin lukulista näkyy Bloggerin käyttäjäprofiilin yhteydessä, mikäli sitä ei ole salattu. Kävin vastaavalla tavalla läpi myös osan näin löytyneiden ulkosuomalaisblogien kirjoittajien lukulistoja. Tavallaan siis sovelsin ns. lumipallo-otantaa mahdollisten osallistujien etsinnässä.

Tutkimuskohteena on ulkosuomalaisten bloggaaminen, joten tutkimuksen osanottajien piti olla ulkomailla asuvia aikuisia suomalaisia, jotka kirjoittavat julkista, kaikille lukijoille avoinna olevaa blogia ja kertovat siinä omasta elämästään tai elinpiiristään pääasiassa suomalaiselle lukijakunnalle. Tutkimusta suunnitellessani määrittelin tarkemmat kriteerit tutkimukseen osallistujien valinnalle.

Ensinnäkin otin mukaan vain suomeksi kirjoittavia ulkosuomalaisia, koska asuinmaan kielisten blogien kohdeyleisö ei nähdäkseni ole ensisijaisesti suomalainen eikä ulkosuomalaisuus mielestäni tällöin ole blogissa merkittävästi esille tuleva teema. Muilla kielillä kirjoittavien ulkosuomalaisten blogien löytäminen ja tunnistaminen ulkosuomalaisten kirjoittamiksi olisi lisäksi ollut hankalaa. Myös ruotsinkieliset ulkosuomalaiset karsiutuivat pois tutkimusjoukosta samasta syystä. Kaksikielisiä blogeja kelpuutin mukaan, mikäli suomenkielisen tekstin osuus oli silmämääräisesti arvioiden vähintään puolet.

Toisena kriteerinä oli blogin sisältö. Blogissa piti olla merkittävänä teemana kirjoittajan oma elämä tai elinpiiri. Tämä kriteeri karsi pois esimerkiksi kuvablogit, joissa tekstiä on niukasti, sekä yksinomaan kirjoittajansa harrastukseen keskittyvät teemablogit, joiden sisältönä ovat esimerkiksi runot, käsitöiden esittely tai ruokaohjeet.

Kolmantena kriteerinä oli, että osanottajien piti olla edelleen aktiivisia bloggaajia. Määrittelin aktiivisuuden niin, että blogia on kirjoitettu viimeisen kuukauden aikana eikä kirjoittaja ole viimeisessä tekstissään ilmoittanut lopettavansa blogin kirjoittamista. Ulkomailla asumisen tai bloggaamisen siihenastinen kesto aika ei ollut rajaava tekijä.

Tutkimuksen ulkopuolelle jätin vaihto-opiskelijat sekä au pairit, jotka ovat nähdäkseni aivan omanlainen ryhmänsä. He oleskelevat ulkomailla suhteellisen lyhyen määrän ajan, ja ulkomailla asuminen on heidän kohdallaan luonteeltaan yleensä sellaista, että he asettuvat valmiiseen ”lokeroon”. Tämä on monelta osin erilaista kuin täysin omaehtoinen, itsenäinen paikkansa etsimi-

nen uudessa maassa. Sen sijaan omatoimisesti ja pitkäaikaisesti – eli muuten kuin vaihtoon – ulkomaille opiskelemaan lähteneet bloggaajat kuuluvat tutkimuksen piiriin.

En tehnyt minkäänlaista maantieteellistä rajausta tai maantieteellisiä kiintiöitä, vaan poimin mukaan kaikki löytämäni blogit, jotka täyttivät edellä kuvatut kriteerit. Samoin ikä tai sukupuoli ei ollut rajaava tekijä muuten kuin että osallistujien tuli olla aikuisia. Tämän valinnan tarkoituksena oli saada mukaan mahdollisimman monipuolinen valikoima erilaisissa elämäntilanteissa olevia blogin kirjoittajia.

Tutkittavana oli blogin kirjoittajien oma käsitys blogin merkityksestä, johon epäilemättä olisi ollut mahdollista hankkia aineistoa laatimalla bloggaajien vastattavaksi useita melko tarkkojakin avoimia kysymyksiä tutkijan esiyymmärrystä käyttäen. Tässä tapauksessa esiyymmärrystä olisi mielestäni kuitenkin liikaa ohjannut se tosiasia, että myös tutkija itse on ulkosuomalainen ja kirjoittaa omaa blogia elämästä ulkomailla. Katsoin siksi pitkää kysymyslistaa paremmaksi ratkaisuksi antaa vastaajien kirjoittaa suhteellisen vapaasti vain muutamien yleisten kysymysten ohjaamana. Samasta syystä päädyin keräämään myös vastaajien taustatiedot avoimilla kysymyksillä strukturoitujen sijaan, pakottamatta vastauksia tiettyyn, tutkijan ennalta ajattelemaan muottiin.

Keräsin tutkimusaineiston lähettämällä valitsemilleni blogin kirjoittajille sähköpostilla pyynnön osallistua tutkimukseen. Viestissä kerroin ylimalkaisesti tutkimuksestani sekä annoin vastausohjeet. Tarkoituksena oli, että bloggaajat kirjoittavat vapaamuotoisesti omasta bloggaamisestaan, joten heitä pyydettiin kirjoittamaan ”bloggaamiseni tarina”, käytännössä essee-tyyppinen teksti. Kirjoitustyön helpottamiseksi ja suuntaamiseksi tutkimukseni tarkoitusta palvelevaksi annoin muutaman teeman, joita vähintään toivoin heidän käsittelevän. Teemat olivat bloggaamisen aloittaminen, kohdeyleisö, aiheet, blogin merkitys itselle ja blogin merkitys sosiaaliselle elämälle. Bloggaajien saama kirje on liitteenä 1. Osallistujien piti vastata myös taustatietokysymyksiin, jotka ovat liitteenä 2.

Essee-tyyppisen aineiston keräämisessä on omat haasteensa, koska ihmisten kirjalliset kyvyt vaihtelevat (Tuomi & Sarajärvi 2013, 84). Koska kuitenkin kaikki potentiaaliset osallistujat olivat aikuisia, jotka säännöllisesti harrastavat vapaamuotoista kirjoittamista blogin muodossa,

oletin, ettei vastauksen laatiminen tuota ylipääsemättömiä ongelmia ainakaan omien ajatusten kirjallisen ilmaisemisen näkökulmasta.

Aineiston kerääminen kirjoitustehtävänä oli käytännöllisyyden määräämä ratkaisu. Toinen vaihtoehto olisi ollut tehdä haastatteluja esimerkiksi Skype:n välityksellä tai vaikkapa jotakin chat-palvelua käyttäen eli kirjallisena vuoropuheluna, mutta tällaisilla aineistonkeruumenetelmillä olisi ollut omat ajankäytölliset, aikavyöhykkeisiin liittyvät ja mahdollisesti myös tekniset haasteensa. Kirjallinen vastaus annettuun kirjoitustehtävään antoi vastaajille mahdollisuuden valita vapaasti itselleen sopiva hetki vastauksen laatimiseen. Lisäksi kirjoitustehtävä mahdollisti suuremman osallistujajoukon.

Määrittelemäni kriteerit täyttäviä ulkosuomalaisblogeja, joiden kirjoittajille oli lisäksi mahdollista lähettää sähköpostitse pyyntö osallistua tutkimukseen, löytyi kaikkiaan 113 kappaletta. Sähköpostiosoite löytyi noin puolesta kaikki muut kriteerit täyttävistä blogeista. 113 bloggaajasta, joihin otin yhteyttä, vastauksen palautti 37 eli joka kolmas.

Alkusyksyllä 2013 julkaisin vielä kokeilumielessä kahdessa ulkosuomalaisten Facebook-ryhmässä² viestin, että etsin ulkosuomalaisia bloggaajia osallistumaan tutkimukseen. Tämä pyyntö tuotti kaksi vastausta.

Yhteensä tutkimukseen osallistui 39 ulkosuomalaista blogin kirjoittajaa. Aineiston, tarkkaan ottaen essee-vastausten, saturaatio saavutettiin 20–30 vastauksen paikkeilla, mutta muun muassa vastausten vaihtelevan laadun vuoksi jatkoin keräämistä vielä tämän jälkeen. Lisäksi vastaajien määrän kasvattaminen lisäsi vastaajajoukon taustan vaihtelevuutta. Olennaista oli myös se, että vastaajia oli riittävästi, jotta aineiston jonkinlainen kvantifointi olisi mahdollista. Lähetin osallistumispyynnöt 20–40 potentiaaliselle vastaajalle kerrallaan ja odottamatta varsinkaan aineistonkeruun loppuvaiheessa edellisen erän vastausten saamista. Kustakin lähetettyjen osallistumispyyntöjen erästä kertyvän aineiston määrää oli myös vaikea ennakoida.

Kaiken kaikkiaan aineiston keräämisestä voi todeta, että se osoittautui huomattavasti työläemmäksi kuin olin etukäteen ajatellut. Myös vastausten keskimääräinen pituus oli lyhyempi kuin

---

² *Suomalaiset muilla mailla – ulkosuomalaisten oma ryhmä sekä Finnish but not in Finland! Suomalaiset ulkomailla!*

olin etukäteen odottanut. Tämä oli yllättävää huomioiden, että vastaajat harrastavat kirjoittamista. Toisaalta blogikirjoitukset ovat usein suhteellisen lyhyitä, joten monelta vastaajalta saati puuttua pitkien tekstien kirjoitusrutiini. Vastanneiden suhteellisen suuri määrä kuitenkin kasvatti aineiston kokoa riittäväksi analyysia ajatellen varsinkin, kun käytettävissä olivat myös taustatiedot.

7.2 Tutkimuksen osallistujat ja kertynyt aineisto

Tutkimukseen vastasi 39 ulkosuomalaista blogin kirjoittajaa, joista 38 oli naisia ja yksi mies. Nuorin vastaajista oli 21-vuotias, vanhin 65-vuotias ja keski-ikä oli 34 vuotta. Lähes puolet vastaajista (18) asui ulkomailla puolison ja vähintään yhden lapsen käsittävän perheen kanssa, 16 puolison kanssa ja 5 yksinään. Ylimpänä suoritettuna koulutustasona oli ylempi tai alempi korkeakoulututkinto 14 vastaajalla, ammattikorkeakoulututkinto 9:llä, opistotason koulutus 7:llä ja toisen asteen koulutus 9:llä.

Vastaajat asuivat 29 eri maassa, ja maanosittain he jakaantuivat seuraavasti: Eurooppa 22, Aasia ja Australia 6, Pohjois-Amerikka 5, Afrikka 3, Etelä-Amerikka 3. Vastaajien asuinalueen painottuminen Eurooppaan selittyy sillä, että potentiaalisia vastaajia etsittäessä Euroopasta löytyi selvästi enemmän ulkosuomalaisblogeja kuin muista maanosista.

Yleisin vastaajien ilmoittama pääasiallinen syy ulkomailla asumiseen oli ulkomaalainen puoliso (16 vastaajaa), toiseksi yleisin puolison työ (9 vastaajaa). Oman työn takia ulkomailla asui viisi, opiskelun takia viisi ja muusta tai määrittelemättömästä syystä neljä vastaajaa. 21 vastaajaa oli työelämässä, 5 opiskeli ja 13 oli työelämän ja opintojen ulkopuolella (kotiäiti, eläkkeellä tai työtön).

Vastaajien tähänastisen ulkomailla asumisen kesto vaihteli noin puolesta vuodesta 36 vuoteen keskiarvon ollessa noin kuusi vuotta. 32 vastaajaa oli asunut ulkomailla alle 10 vuotta ja 7 vastaajaa yli kymmenen vuotta. Vain viisi vastaajaa ilmoitti asuvansa ulkomailla määräaikaaisesti, ja loput 34 pysyvästi tai toistaiseksi eli heillä ei vastaushetkellä ollut paluumuuttosuunnitelmia.

Tutkimuksen osallistujien lähettämät vastaukset olivat pituudeltaan hyvin vaihtelevia. Lyhyimmät vastaukset olivat noin puoli A4-sivua ja pisin vastaus noin neljä sivua. Vastausten

keskimääräinen pituus oli yksi ja yksi kolmasosa sivua. Vastaukset olivat vaihtelevia myös sisältönsä perusteella. Osa vastaajista vastasi vain osallistumispyynnössä esitettyihin kysymyksiin, mutta osa kertoi laajemmin elämästään. Lisäksi pohdiskelevan tekstin määrä ja pohdinnan syvällisyys vaihtelivat vastauksesta toiseen. Osallistumispyynnössä esitettyä toivetta, että vastaajat kirjoittaisivat tarinan omasta bloggaamishistoriastaan, oli siis tulkittu hyvin eri tavoilla tai se oli sivuutettu kokonaan.

7.3 Aineiston analyysi – sisällönanalyysi kvantitatiivisilla höysteillä

Vastaajien lukumäärä on varsin suuri kvalitatiiviselle tutkimukselle, mutta vastausten epätasainen laatu tekstin pituuden ja asioiden käsittelytavan suhteen asetti kuitenkin omat rajoituksensa. Yksi mahdollisuus olisi ehkä ollut ottaa analyysiin mukaan vain pisimmät tekstit, jotka olivat lyhyempiä tekstejä selvemmin kertomusmuotoon kirjoitettuja, ja perehtyä niihin vaikkapa diskursiivisen analyysin keinoin. Tämä olisi kuitenkin rajannut aineiston monimuotoisuutta, ja laajempi kokonaiskuva tutkimuksen kohteesta olisi jäänyt saamatta – ja nimenomaan siitä olin kiinnostunut. Aineiston analyysiin piti siis valita menetelmä, jonka avulla olisi mahdollista käsitellä kaikki 39 vastausta.

Tutkimuksen tarkoituksena ei ollut selvittää, miten vastaajat käyttävät kieltä kuvatakseen tai rakentaakseen todellisuutta. Täten diskursiivinen analyysi ei tässäkään mielessä olisi ollut hedelmällinen tapa perehtyä koko aineistoon. (Eskola & Suoranta 2008, 194, 195.) Sen sijaan analyysin lähtökohtana oli ajatus, että vastaajat ilmaisevat omia näkemyksiään ja kokemuksiään asioista, joista tämän tutkimuksen kannalta mielenkiintoisimmat eivät ole kenenkään muun havainnoitavissa tai kyseenalaistettavissa. Kukin vastaaja ilmaisee nimenomaan ja ainoastaan omia kokemuksiaan, ei yleisiä näkemyksiä tai yleisiä faktoja ulkomailla asumiseen ja bloggaamiseen liittyen. Tutkimuksen pääkohteena olevat vastaajien tunne ja kokemus ovat siten lähtökohtaisesti subjektiivisia asioita, joiden paikkansapitävyyttä tutkija ei voi kyseenalaistaa. (Todellisuuden ja kokemuksen suhteesta ks. esim. Tuomi & Sarajärvi 2013, 104.)

Tässä yhteydessä nousee esille kysymys lyhyiden vastausten käyttökelpoisuudesta ja vertailukelpoisuudesta suhteessa pidempiin vastauksiin. Voidaan mielestäni olettaa, että lyhyesti kirjoittaneet ovat keskittyneet ilmaisemaan olennaisimman. Tärkeimmiksi koetut asiat tulevat

mieleen ensin, joten oletettavasti lyhyet vastaukset sisältävät juuri niitä. Pidemmissä vastauksissa sen sijaan asioita on mietitty hieman kauemmin, ja niissä tuodaan mahdollisesti esille myös vastaajalle toissijaisia asioita. Olennaista on kuitenkin se, että kaikki vastaukset sisältävät kirjoittajiensa näkökulmasta vähintään heidän itsensä tärkeimmiksi kokemat asiat.

Tarkoituksena oli löytää yhteisiä ja eroavia kokemuksia bloggaamiseen liittyen tietyssä elämäntilanteessa, joten tutkimuksen kohteena oli nimenomaan vastausten sisältö eivätkä sanankänteet, joilla kokemukset oli ilmaistu. Sisällönanalyysi kohdistuu kommunikaation sisältöön, ja sen tuloksia pyritään tarkastelemaan esimerkiksi suhteessa ihmisten käyttäytymiseen (Bryder 1985, 36–36). Tämän takia se oli luonteva tapa lähestyä vastausaineistoa, kun tarkoituksena oli saada selville, mitä vastaajat ovat sanoneet kuhunkin tutkimuskysymykseen liittyen. Sisällönanalyysin lähtökohtana olivat siten tutkimuskysymyksissä määritellyt viisi teemaa: aloittamisen syy, blogin yleisö, kirjoitusten sisältö, merkitys itselle tällä hetkellä ja merkitys sosiaaliselle elämälle. Muutamissa yhteyksissä oli tarpeen tarkastella lyhyesti, millaisia sanamuotoja käyttäen asioita oli esitetty.

Sisällönanalyysiä tehdessä määritellään ennen analyysin aloittamista analyysiyksikkö, joka voi olla viesti, kappale (viestin osa), ajatuskokonaisuus, lause tai sen osa tai ilmaus (yksi sana tai useasta sanasta koostuva ilmaus, jolla on tietty merkitys). Analyysiyksikön määrittely on kuitenkin monissa tutkimusraporteissa epäselvä tai saattaa jopa puuttua, koska sen tarkka määrittely saattaa olla vaikeaa. (Strijbos, Martens, Prins & Jochems 2006, 31–32.) Tässäkään tutkimuksessa analyysiyksikön määrittäminen ei ollut yksiselitteistä tutkimusaineistona olevien tekstien laatuerojen vuoksi. Jotkut vastaajat olivat kirjoittaneet pohtien ja kuvaillen, jolloin analyysiyksiköksi niissä muodostui ajatuskokonaisuus. Toiset taas olivat kirjoittaneet lyhyesti, asioita mainiten, jolloin analyysiyksikkönä saattoi vähimmillään olla lauseen osa. Analyysiyksikkö siis käytännössä vaihteli sen mukaan, minkä laatuista tekstistä oli kyse.

Aineiston alustava läpilukeminen paljasti, että lähes kaikki vastaajat olivat käsitelleet kaikkia teemoja, joita heitä oli ohjattu käsittelemään tehtävänannon avulla. Vastauksia ei siten ollut tarvetta luokitella aluksi sen mukaan, mitä teemoja ne käsittelivät, vaan saatoin siirtyä suoraan aineiston pelkistämiseen ja ryhmittelyyn.

Kävin aineiston läpi useita kertoja etsien kullakin kerralla yhteen teemaan liittyviä mainintoja, sanoja tai lauseita, jotka merkitsin tiettyyn teemaan kuuluviksi tehden samalla muistiinpanoja luokittelua varten. Seuraavassa vaiheessa muodostin muistiinpanoja apuna käyttäen luokittelurungon, jonka jälkeen merkitsin tekstiin tarkemmilla koodimerkeillä teemakohtaiset alaluokat. Koodimerkit saivat myös teemakohtaisen värin jatkotyöskentelyn helpottamiseksi.

Luokitteluvaiheessa otin mukaan omana teemanaan blogin julkisuuteen liittyvän problematiikan, vaikka se ei suoranaisesti sisältynyt määriteltäviin tutkimuskysymyksiin. Katsoin julkisuus-yksityisyys-pohdintojen kuitenkin liittyvän siinä määrin kiinteästi kysymyksiin blogin yleisöstä ja kirjoitusten aiheista, että niitä ei voinut sivuuttaa varsinkaan, koska hieman yli puolet vastaajista oli käsitellyt aihetta. Sosiaalisessa mediassa tapahtuvan elämäjulkaisemisen julkisuus ja eri sosiaalisten medioiden käyttäjien kiinnostus verkkoidentiteettinsä hallintaan tulivat myös esille sosiaaliseen mediaan liittyvässä aiemmassa tutkimuksessa.

Luokittelun jälkeen kvantifioin aineiston excel-tilukkoa apuna käyttäen. Jokainen vastaus sai merkinnän, mitä teemakohtaisia luokkia se sisälsi. Siihen, montako kertaa yksi ja sama luokamerkintä esiintyi yksittäisessä vastauksessa, ei kiinnitetty huomiota, ainoastaan siihen, esiintyikö luokka vai ei. Frekvenssien laskemisen jälkeen yhdistin joitakin alaluokkia, jotka kuuluivat luontevasti samaan, suurempaan kokonaisuuteen. Näin kuhunkin teemaan sisältyvien luokkien lukumäärä supistui jatkoanalyysia ajatellen riittävän pieneksi.

Yksinkertaisessa sisällönanalyysissa tyydytään kuvailemaan aineistoa pinnallisesti, mutta syvällisempään analyysiin päästään etsimällä lainalaisuuksia (Bryder 1985, 47). Jotta tässä tutkimuksessa päästäisiin pintaa syvemmälle, sisällönanalyysin tuloksia tarkasteltiin myös suhteessa taustamuuttujiin, joiden avulla pyrin etsimään mahdollisia riippuvuussuhteita.

Vastaajilta kerätyn taustatietoaineiston muuntaminen kvantitatiiviseen muotoon oli varsin ongelmatonta. Taustatietojen kvantifioinnissa käytettiin erilaisia asteikkoja muuttujasta riippuen: luokitteluasteikkoa (sukupuoli, asuinalue, ulkomailla asumisen syy, suunniteltu asumisaika, perhemuoto, paikalliset suomalaisyhteydet, arkipäivän vietto), järjestysasteikkoa (koulutustaso, paikallisen kielen taito, paikalliset kontaktit) tai suhdeasteikkoa (ikä, asumisaika ulkomailla,

bloggaamisaika). Taustamuuttujista yhtä, sukupuolta, ei käytetty analyysissä ollenkaan, koska vastaajajoukkoon kuului vain yksi mies.

Varsinaisessa analyysissä tarkastelin ensin teemoittain eli tutkimuskysymyksittäin aineistosta muodostettuja luokkia, esim. bloggaamiselle annettuja merkityksia, ja niiden yleistä esiintyvyyttä. Luokitteluvaiheessa mukaan otettua julkisuusproblematiikkaa ei kuitenkaan käsitellä itsenäisenä teemana vaan blogin yleisön ja kirjoitusten aiheiden yhteydessä. Tämän jälkeen ristiintaulukoin luokat kunkin taustamuuttujan kanssa saadakseni selville, miten vastaajien tausta mahdollisesti vaikuttaa heidän kokemukseensa bloggaamisesta.

8 TULOKSET

Seuraavassa esitellään sisällönanalyysin tuloksia tutkimuskysymyksittäin sekä tarkastellaan taustamuuttujien vaikutusta.

8.1 Aloittamisen syy

Blogin aloittaminen on tietoinen päätös, johon liittyy ainakin jonkin verran pohdiskelua bloggaamisen syistä tai tavoitteista. Blogin kirjoittamiselle voidaan ennakkoon asettaa erilaisia tavoitteita, jotka eivät välttämättä pysy muuttumattomina pidemmällä aikavälillä. Yksi teemoista, joita vastaajat käsitelivät kirjoituksissaan, oli blogin aloittaminen, eli mistä syystä tai millaisessa tilanteessa päätös oli syntynyt.

Useimmat vastaajat antoivat useampia kuin yhden syyn bloggaamisen aloittamiselle. Vastauksista oli mahdollista tunnistaa kahdeksan erilaista syytä tai motivaation lähdettä, joita vastaajat olivat miettineet blogin aloittamista suunnitellessaan. Blogin aloittaminen vaikutti olevan siinä määrin merkittävä päätös, että asiaa oli todellakin mietitty etukäteen eikä vain ryhdytty kirjoittamaan hetken mielijohteesta.

Tärkeimmäksi syyksi aloittaa blogi ulkomailla asuessa tai ulkomaille muuttaessa nousi yhteydenpito Suomessa oleviin sukulaisiin ja ystäviin. Tämän syyn mainitsi yhteensä 21 vastaajaa

eli noin puolet. Blogin arveltiin usein myös olevan helppo keino välittää kuulumisia suuremmalle joukolle kiinnostuneita. ”*Erityisesti halusin välttää sen, että kirjoitan jatkuvasti samoja asioita sähköpostitse vastauksena kysymyksiin ’miten menee?’ ’millaista siellä on?’*” (Nainen 41 v., Saharan eteläpuolinen Afrikka) Toisaalta blogi saattoi antaa läheisille myös mahdollisuuden valita, kuinka tiiviisti he seuraavat kuulumisia.

Toiseksi useimmin syyksi mainittiin halu merkitä muistiin tapahtumia ja kokemuksia, jonka mainitsi 15 vastaajaa. Vastauksista käy ilmi, että bloggaajat, jotka mainitsivat kirjoittaneensa aiemmin päiväkirjaa, kokivat blogin olevan sen jatke. Toisaalta muutamat perheelliset toivat esille halunsa tallentaa elämää ulkomailla tekstin ja kuvien muodossa nimenomaan perheen lasten myöhempään käyttöön.

Yhtä paljon mainintoja kuin muistiin merkitseminen sai muiden blogien esimerkki. Kun kahta edellistä aloitussyitä voidaan luonnehtia käytännöllisiksi, muiden blogien esimerkki on enemmänkin inspiraation lähde, jonka jälkeen on ehkä ajateltu myös käytännöllisempiä näkökohtia tai sitten elämä ulkomailla on yksinkertaisesti antanut sopivan kirjoitusaiheen. ”*Bloggaaminen tuntui luonnolliselta, sillä seuraan monia lifestyle-, matkailu-, muoti- ym. blogeja. - Aluksi tarkoituksena oli pitää vain tavallista lifestyle-henkistä blogia, mutta ulkomaille muuton yhteydessä uusi kotimaa on saanut vahvemman roolin blogissani.*” (Nainen 24 v., Etelä-Eurooppa)

Yhdeksän vastaajaa mainitsi aloitussyynä halun kirjoittaa harrastuksenomaisesti, mille blogi tarjoaa sopivat puitteet ja myös mahdollisen yleisön. ”*Olen aina tykännyt kirjoittaa. - - Kerran joku mainitsi minulle blogin perustamisesta, ruokapöydässäni istuessaan. Innostuin hiukan välittömästi.*” (Nainen 44 v., Keski-Eurooppa) Elämä ulkomailla taas antaa aiheita, kestävän teeman, josta kirjoittaa varsinkin sellaisessa tapauksessa, että jatkuva kirjoitusaiheiden löytäminen muuten voisi tuottaa vaikeuksia.

Viisi vastaajaa mainitsi aloitussyynä halun tarjota käytännön tietoa ulkomailla asumisesta, muutosta, asuinmaasta yms. näistä asioista kiinnostuneille ja mahdollisesti itse muuttoa harkitseville. Saman verran mainintoja sai muu kuin kirjoitusharrastus, joka oli mahdollista yhdistää bloggaamiseen joko kirjoittamalla kiinnostuksen kohteesta tai valokuvauksen kyseessä ollessa

julkaisemalla omia valokuvia blogissa. Neljä mainintaa saivat sekä koettu tarve ylläpitää suomen kieltä että blogin käyttö mielessä liikkuvien, mahdollisesti mieltä painavien asioiden käsittelyyn.

Lähes kaikki blogit oli aloitettu tavalla tai toisella ulkomailla asumiseen liittyen, jotkut muuton yhteydessä tai jo muuttoa valmisteltaessa, jotkut taas vasta useiden vuosien ulkomailla asumisen jälkeen. Kolme vastaajaa oli aloittanut bloginsa kirjoittamisen ennen ulkomaille muuttoa syistä, jotka eivät liittyneet muuttoon.

Vastaajien taustatietoja tarkastellessa vaikuttaa siltä, että ainoastaan muistiin merkitsemisen mainitsemisella blogin aloittamisen syynä on yhteys vastaajan taustaan. Päiväkirjan pitäminen tai elämän muistiin merkitseminen oli tärkeämpää niille, joiden ulkomailla asuminen oli suunniteltu määräaikaiseksi, sekä yksin tai lapsiperheen kanssa ulkomailla asuville. Määräaikaisesti ulkomailla asuvia oli vastaajista ainoastaan viisi, joten näytteen edustavuus ei tältä osin ole kovin hyvä. On kuitenkin mielestäni järkeenkäypää, että lähtökohtaisesti määräaikainen ulkomailla asuminen koettiin etukäteen ainutlaatuiseksi, normaalista poikkeavaksi ja ehkä myös selkeärajaiseksi elämänvaiheeksi, jonka muistiin merkitseminen oli tärkeää.

Jotkut vastaajat kertoivat tallentavansa elämää ulkomailla nimenomaan lasten takia, jotta nämä voisivat myöhemmin lukea perheen kokemuksista ja säilyttää täten muistonsa paremmin. *”Minun tavoitteeni oli kirjoittaa blogiin kaikki tekemämme matkat lapsille muistoiksi. Valita kuvat ja teettää sitten kuvista ja kirjoituksista ifolor-kirjat.”* (Nainen 38 v., Lähi-itä) Perheellisistä vastaajista (18) lähes puolet ilmoitti haluavansa merkitä muistiin perheen tai omaa elämää, kun taas lapsettomista, puolison kanssa asuvista (16) blogia ilmoitti kirjoittavansa tässä tarkoituksessa vain joka neljäs.

Yksin asuvista viidestä vastaajasta kolme näki blogin päiväkirjana. Mahdollisesti blogi saattaa korvata yksinelävillä keskustelukumppanin, jonka kanssa voisi pohtia asioita ja myöhemmin muistella yhteistä elämää tai sen alkuaikoja ulkomailla. Viiden vastaajan näyte tosin on liian pieni pitkälle menevien johtopäätösten tekemiseen.

Muilla blogin aloittamisen syillä ja vastaajien taustatiedoilla ei tämän näytteen perusteella ollut havaittavissa yhteyttä.

Näiden tulosten perusteella tyypillinen ulkosuomalaisbloggaaja on aloittanut blogin kirjoittamisen tarkoituksenaan sekä antaa Suomessa oleville sukulaisille ja ystäville mahdollisuuden seurata elämäänsä ulkomailla että pitää päiväkirjaa itseään tai perhettään varten.

8.2 Kenelle ja mitä kirjoitetaan

Bloggaamiseen liittyviä käytännöllisiä teemoja, joita vastaajat käsittelivät, olivat blogin yleisö, eli kenelle bloggaaja ajattelee kirjoittavansa, sekä kirjoitusten aiheet. Monet vastaajat pohtivat näihin liittyen myös blogin julkisuutta ja sen vaikutusta kirjoittamiseensa.

Blogin yleisö, joko tarkoituksellinen tai tiedostettu, jakaantui vastausten perusteella neljään ryhmään. 32 vastaajaa kertoi kirjoittavansa perheelle, ystäville ja tuttaville, toisin sanoen Suomessa asuville, heidät tunteville ihmisille. Tämä vastaus sopii hyvin yhteen yleisimmin mainitun blogin aloittamissyyn eli yhteydenpidon kanssa.

Vaikka blogin toimiminen päiväkirjana oli toiseksi yleisin aloitussyy, vain viisi vastaajaa sanoi suoraan kirjoittavansa itselleen. Kuitenkin blogin ymmärtäminen päiväkirjaksi tai keinoksi muistaa asioita jälkeensä pitää jo sisällään ajatuksen itselle kirjoittamisesta. Toisaalta blogin julkisuus saattaa vähentää tietoisuutta itselle kirjoittamisesta, ja tilalle tulee tietoisuus yleisölle kirjoittamisesta.

Blogin julkisuus tuo mukanaan sen, että kuka tahansa voi lukea sitä, myös henkilöt, joilla ei ole mitään aiempaa sidettä blogin kirjoittajaan. Kaksi kolmasosaa vastaajista mainitsi, että hänen blogiaan lukevat hänelle itselleen täysin tuntemattomat ihmiset. Jotkut vastaajat kertoivat tietoisesti kirjoittavansa myös tuntemattomille, kenelle tahansa käsitellyistä asioista kiinnostuneelle, ja myös valikoivansa kirjoitusaiheita sen mukaisesti. Toisten kohdalla taas tuntemattomien lukijoiden ujuttautuminen alkuperäisen kohdeyleisön, perheen ja ystävien, joukkoon oli enemmänkin tiedostettu tosiasia. *”Parin kuukauden päästä kerroin blogistani perheelleni ja ystäväilleni ja siitä lähtien olen kokenut kirjoittavani enimmäkseen heille sekä muutamille säännöllisille ulkosuomalaislukijoilleni. Tilastoja vilkaistessani tajuan kuitenkin, että yli 300 lukijaa viikossa sisältää myös itselleni tuntemattomia lukijoita.”* (Nainen 24 v., Etelä-Eurooppa)

Osan ennestään tuntemattomista lukijoista moni bloggaaja luokittelee itsensä kanssa samaan vertaisryhmään kuuluviksi. Tällaisia ovat erityisesti toiset ulkosuomalaiset tai ulkomaille muuttoa suunnittelevat. Noin puolet vastaajista kertoi bloginsa lukijoissa olevan tällaisia henkilöitä, joista osa kirjoittaa myös omaa blogia. Vastauksista kävi ilmi, että muut ulkosuomalaiset koettiin mieluisana yleisönä, jonka kanssa oli mahdollista käydä keskustelua samanlaisista kokemuksista.

Vastaajien blogikirjoitukset käsittelevät useita erilaisia aihepiirejä, joista kaksi keräsi selvästi muita enemmän mainintoja. Suosituin kirjoitusaihe on oma tai perheen arki arki, josta ilmoitti kirjoittavansa 34 vastaajaa. Toiseksi eniten mainintoja (29) sai kirjoittajan elinympäristö, johon sisältyy esimerkiksi asuinmaan ja -paikan sekä paikallisten tapojen esittelyä ja asuinmaan ja Suomen vertailua.

Elinympäristö oli omaa arkea suositumpi kirjoitusaihe, jos bloggaaja oli muuttanut ulkomaille vasta äskettäin eli alle vuosi sitten. Näistä kuudesta bloggaajasta kaikki kertoivat kirjoittavansa elinympäristöstään. Lyhyen ajan ulkomailla asuneilla on selkeästi enemmän kerrottavaa asioista, jotka ovat heille uusia. Tämän voinee yhdistää myös kulttuurishokin alun kuherruskuukausivaiheeseen, jolloin kaikki on uutta ja ihmeellistä ja yleensä positiivista, sekä sitä seuraavaan romahdukseen, jolloin entisen ja nykyisen asuinmaan erot tuntuvat hankalilta selittää ja tarve valittaa ongelmista on suuri.

Myös kaikki seitsemän yli 10 vuotta ulkomailla asunutta vastaajaa ilmoittivat kirjoittavansa elinympäristöstään. Blogien uutuudesta johtuen nämä henkilöt olivat aloittaneet bloggaamisen asuttuaan ulkomailla jo vuosia, ehkä jopa vuosikymmeniä, ja saaneet vuosien varrella blogin kaltaisen median puuttuessa vastailta kaikille kyselijöille erikseen. *”Koska jatkuvasti olin Suomessa saanut selitellä minkälaista se elämä täällä nyt sitten on, niin päätin välittää tälläistä elämääni kuvin ja sanoin lähinnä sukulaisille.”* (Nainen 59 v., Pohjois-Afrikka) Toisaalta vuosien asumisen jälkeen myös asuinmaan tuntemus ja paikallisen kulttuurin ymmärrys on sillä tasolla, että kiinnostuneille lukijoille on helppoa kertoa niistä.

Kun vastaajat jaettiin ryhmiin perhetyypin mukaan, kävi ilmi, että lapsettomat kertoivat kirjoittavansa omasta arjestaan yhtä usein kuin elinympäristöstään. Sen sijaan bloggaajat, joilla oli

lapsia, kertoivat kirjoittavansa perheen ja omasta arjesta useammin kuin elinympäristöstään. Tässä lasten merkitys nousee taas esille ainakin niin, että perheen kuulumisia välitetään sukulaisille, erityisesti isovanhemmille, ja ystäville Suomessa sekä elämää mahdollisesti myös tallennetaan lasten myöhemmin luettavaksi.

Muut kirjoitusten aihepiirit oli mahdollista jakaa viiteen ryhmään, joista kukin sai alle kymmenen mainintaa. Yhdeksän bloggaajaa kertoi kirjoittavansa tekemistään matkoista asuinmaassa tai ulkomaille. Kuusi kirjoitti säännöllisesti harrastuksestaan tai kiinnostuksensa kohteesta, joka ei suoranaisesti liittynyt ulkomaille asumiseen. Neljä mainintaa saivat ajankohtaisten asioiden pohtiminen sekä ulkosuomalaisuus. Kolme kertoi kirjoittavansa ns. faktatietopostauksia tarkoituksenaan jakaa itselleen kertynyttä käytännön tietoa lukijoille, jotka harkitsevat esim. muuttoa kirjoittajan asuinmaahan. Näiden aiheiden käsittelyllä ei ole havaittavissa yhteyttä vastaajien taustatekijöihin.

Hieman yli puolet vastaajista ilmaisi pohtineensa tai pohtivansa jatkuvasti yksityisyyteen ja julkisuuteen liittyviä asioita blogia kirjoittaessaan. Kolmannes kertoi kirjoittavansa henkilökohtaisista asioista hyvin rajallisesti tai ei ollenkaan. Sama osuus kirjoittajista mainitsi miettivänsä myös muiden kuin omien henkilökohtaisten asioidensa kohdalla, mitä tai miten kirjoittaa. Aiheet, joiden käsittelyä vastaajat kertoivat rajoittavansa, liittyivät esimerkiksi toisiin ihmisiin tai omaan työhön. Tiettyjen aiheiden tai yksityisasioiden rajaaminen blogikirjoitusten ulkopuolelle liitettiin siihen tosiasiaan, että julkista blogia saattaa lukea kuka tahansa. Varsinkin yksityisasioiden ja lasten kuvien ei haluttu leviävän vapaasti. Aiemmissakin tutkimuksissa kuvatut yksityisyyspohdinnat ovat siis yleisiä myös vastaajien keskuudessa.

Toisaalta kolme vastaajaa kertoi haluavansa antaa aidon ja todenmukaisen kuvan itsestään. Tämä ei tarkoittanut tunnistettavuutta vaan sitä, että esimerkiksi arkipäivästä ei haluta antaa liian siloteltua kuvaa. *”Toisinaan viilaan yhtä postausta useamman tunnin kuvineen, joskus postaan viidessä minuutissa lentokentältä. Ajattelen, että näin minusta myös välittyy aidompi kuva, aina ei ole aikaa kaikkeen.”* (Nainen 31 v., Länsi-Eurooppa) Kaksi vastaajaa tiedosti olevansa tunnistettavissa bloginsa kautta, mutta ei pitänyt sitä ongelmana ulkomaille asuessaan, kun blogin lukijoita ei asu lähellä. Blogin tarjoamaa mahdollisuutta olla oma itsensä käy-

tetään täten hyväksi, mutta kirjoitusaiheita valikoidaan sopivaksi katsotun aitouden saavuttamiseksi.

8.3 Bloggaamisen merkitys itselle

Aiemmin käsiteltiin vastaajien kertomia syitä sille, että he olivat alun perin aloittaneet blogin kirjoittamisen. Seuraavassa tarkastelun kohteena on se, millaisia merkityksiä vastaajat antavat blogin kirjoittamiselle vastaamishetkellä. Aloitussyyt ja tämänhetkiset merkitykset kertovat ajatuksista kahdesta eri ajankohdassa, vaikka ne osittain saattavat olla samoja.

8.3.1 Sosiaalisen kommunikaation väline

Edellä kävi ilmi, että useimmin mainittu blogin kohdeyleisö ovat Suomessa asuvat sukulaiset ja ystävät ja yleisimmin blogissa käsitelty aihepiiri on oma tai perheen arki. Nämä asiat huomioonottaen ei ole yllättävää, että blogin tämänhetkisestä merkityksestä puhuttaessa eniten mainintoja sai sosiaalinen kommunikaatio, jonka mainitsi neljä viidesosaa vastaajista. Tässä yhteydessä sosiaalinen kommunikaatio mainittiin jopa useammin kuin yhteydenpito blogin aloittamisen syynä. Sosiaalinen kommunikaatio sisältää erilaisia näkökohtia, joihin perehdytään tarkemmin myöhemmässä luvussa, mutta useimmiten kyseessä on yhteydenpito sukulaisiin ja ystäviin sekä kommunikointi blogin muiden lukijoiden kanssa.

Taustatekijät huomioiden sosiaalinen kommunikaatio blogin funktiona on tärkeää kaikille ryhmille. On kuitenkin joitakin taustatekijöitä, jotka näyttävät hieman lisäävän blogin merkitystä kommunikointivälineenä. Yksi näistä on maantieteellinen etäisyys Suomeen. Kun vastaajat jaetaan kahteen ryhmään sen mukaan, asuvatko he Euroopassa vai muualla, Euroopan ulkopuolella asuvista lähes kaikki (16/17) mainitsevat sosiaalisen kommunikaation merkityksen, mutta Euroopassa asuvista noin kolme neljäsosaa. Syynä saattaa olla esimerkiksi se, että pidempi etäisyys merkitsee harvempia vierailuja Suomeen, jolloin siteitä täytyy ylläpitää muilla keinoilla.

Toinen yhteys blogin merkityksen vaihteluun sosiaalisen kommunikaation välineenä vaikuttaisi olevan ajallinen etäisyys, vaikkakaan se ei ole yhtä vahva tekijä kuin maantieteellinen etäisyys. Vastaajista, jotka olivat asuneet ulkomailla alle vuoden tai yli kymmenen vuotta, lähes

kaikki (12/13) mainitsivat sosiaalisen kommunikaation. Sen sijaan 1–10 vuotta ulkomailla asuneista sen mainitsi hieman pienempi osuus, neljä viidesosaa. Sama yhteys, tosin ei yhtä selvänä, löytyy myös, kun tarkastellaan vastaajia ikäryhmittäin. 30–39-vuotiaille blogi saattaa olla hieman vähemmän merkityksellinen sosiaalisen kommunikaation välineenä kuin tätä nuoremmille tai vanhemmille. Ikäryhmien ero on kuitenkin niin pieni, että todennäköisesti tässäkin tapauksessa todellisena vaikuttavana tekijänä on se, kuinka kauan vastaaja on ehtinyt asua ulkomailla. Blogin tähänastisella kirjoitusajalla sen sijaan ei näytä olevan merkitystä, eikä se ole muutenkaan suoraan yhteydessä asumisaikaan blogi-ilmiön suhteellisen uutuuden vuoksi.

Miksi sitten ulkomailla asumisen ajalla ja blogin merkityksellä sosiaalisen kommunikaation välineenä on yhteyttä? Syitä voisi etsiä esimerkiksi elämänkaaresta ja kotoutumisesta nykyiseen asuinmaahan. Asumisen alkuvaiheessa on tarve pitää yhteyttä ihmisiin, jotka edustavat tuttua aiempaa elämää. Nämä voivat olla sukulaisten ja ystävien lisäksi mahdollisesti keitä tahansa, joihin tunnetaan yhteenkuuluvuutta vaikkapa vain kielen ja yhteisen kulttuuritaustan takia. Toisaalta tarve kertoa omasta elämästä muille lienee erityisen suuri alkuvaiheessa, jolloin uusi kulttuuri tuntuu kiinnostavalta ja kiehtovalta. Seuraavassa kulttuurishokin vaiheessa, kun tunne muuttuukin päinvastaiseksi, saattaa kommunikointi vastata vaikkapa empatian tarpeeseen.

Yli 10 vuotta ulkomailla asuneiden kulttuurishokkiprosessi on usein jo takanapäin ja tarve sen inspiroimaan kommunikaatioon lienee pieni. Sen sijaan näillä vastaajilla blogi on korvannut aikaisempia sosiaalisen kommunikaation keinoja tai tullut niiden lisäksi. Se on todennäköisesti helpottanut yhteydenpitoa Suomeen sekä avannut myös aivan uusia mahdollisuuksia.

Merkittävä yhteys löytyy myös ulkomaille muuton tai ulkomailla asumisen syistä. Kaikki ulkomaalaisen puolison takia ulkomailla asuvat bloggaajat kertovat blogin olevan sosiaalisen kommunikaation väline. Muista syistä (oma tai puolison työ, opiskelu, muu syy) ulkomailla asuvista noin kaksi kolmasosaa mainitsee sosiaalisen kommunikaation blogin merkityksenä. Ulkomaalaisen puolison vaikutus saattaa liittyä esimerkiksi bloggaajan tämänhetkiseen kotikielen, joka on todennäköisesti jokin muu kuin suomi. Tällöin kommunikaatio suomenkielisen blogin kautta saattaa vastata tarpeeseen käyttää suomen kieltä. Ulkomaalainen puoliso to-

dennäköisesti merkitsee myös tiiviimmin vieraan kulttuurin keskellä elämistä, jolloin blogi tarjoaa mahdollisuuden kommunikoida saman kulttuuritaustan jakavien kanssa.

Myös paikan päällä olevalla sosiaalisella elämällä vaikuttaa olevan jonkin verran merkitystä. Suomenkielisten kontaktien puuttuminen asuinpaikasta tai lähiympäristöstä lisää blogin merkitystä kommunikaation välineenä. Tässä on mahdollisesti nähtävissä samankaltainen syy-yhteys kuin ulkomaalaisella puolisoilla. Lisäksi paikallisen kielen taito vaikuttaa niin, että kieltä enintään auttavasti puhuvat pitävät blogia tärkeänä kommunikaatiovälineenä yleisemmin kuin paikallista kieltä sujuvasti puhuvat, mikä myös lienee yhteydessä arkipäivän sosiaalisiin kontakteihin asuinpaikassa.

Se, miten edellä mainitut yhteydet sopivat aiempien tutkimusten tuloksiin, että sosiaalisesti aktiiviset ihmiset ovat todennäköisempiä blogin kirjoittajia, on hieman kaksijakoista. Sosiaalisesti aktiivinen ihminen, jolla ei (vielä) ole kovin paljon elävän elämän kontakteja asuinpaikassaan, etsii kontakteja aktiivisesti myös sosiaalisten verkkojen kautta. Toisaalta paikallista kieltä hyvin puhuvat, joilla oletettavasti on enemmän kontakteja paikalliseen väestöön, käyttävät blogia vähemmän kommunikaatiovälineenä, eikä paikalliseen väestöön kuuluvilla ystävillä näytä olevan vaikutusta asiaan. Yleisellä sosiaalisella aktiivisuudella ei siten näytä tämän vastaajajoukon puitteissa olevan vaikutusta blogin käyttöön kommunikaatiovälineenä. Sen sijaan vaikuttaa siltä, että blogin avulla pyritään lähinnä paikkaamaan elävän elämän sosiaalisen verkoston pienuutta.

8.3.2 Suomen kielen ylläpitäminen

Runsas kolmannes kaikista vastaajista mainitsi mahdollisuuden käyttää ja ylläpitää suomen kieltä yhtenä bloggaamisen merkityksenä itselleen. Mahdollisuus ilmaista itseään suomeksi blogin kautta on erityisen tärkeää, jos suomen kielen käyttö muuten on vähäistä. Eräs vastaajista tiivistää kielitaidon ylläpitämisen tärkeyden seuraavasti: *”Minulle on erittäin tärkeää pitää suomeni sellaisella tasolla, että voin jakaa omia tunteitani. Se on ainoa äidinkieleni, en halua kadottaa sitä. Vaikka osaisin paikallista kieltä miten hyvin tahansa, suomi on se, jolla olen koko elämäni elänyt tähän asti. Se on ainoa kieli, jolla voin täysin ilmaista itseäni.”* (Nainen 41 v., Pohjois-Amerikka) Suomen kieli liittyy myös ulkosuomalaisen identiteettiin, vaikka useimmat vastaajat eivät ilmaise asiaa yhtä selkeästi kuin edellä.

Yksi asiaan selvästi vaikuttavista taustatekijöistä oli se, onko blogin kirjoittajalla yhteyksiä suomalaisiin asuinpaikassaan tai sen läheisyydessä. Suomalaiskontaktien puute lisäsi merkittävästi blogin koettua merkitystä suomen kielen ylläpitäjänä. Runsas puolet vastaajista, joilla ei ollut suomalaiskontakteja asuinpaikassaan, koki blogin tärkeäksi tässä merkityksessä, kun niistä vastaajista, joilla oli suomalaiskontakteja, mainitsi blogin hieman alle kolmannes.

Toinen merkittävä tekijä oli ulkomailla asumisen syy. Ulkomaalaisen puolison takia muuttaneista tasan puolet ilmoitti ylläpitävänsä suomen kieltä blogin avulla, kun muista syistä muuttaneista näin teki vain neljännes. Molemmat edellä mainitut tekijät liittyvä suomen kielen vähäisempiin käyttömahdollisuuksiin arkielämässä, jolloin kielen käytölle ja ylläpitämiselle on tarve löytää muunlaisia mahdollisuuksia.

Pysyvästi tai toistaiseksi ulkomailla asuvista lähes puolet ilmoitti ylläpitävänsä suomen kieltään blogin avulla, kun määräaikaaisesti asuvista yksikään ei kertonut tällaisesta merkityksestä. Määräaikaaisesti ulkomailla asui vain viisi vastaajaa kaikista, joten vastaajaryhmän pienuus kyseenalaistaa havaitun yhteyden luotettavuutta. Tässäkin on silti mahdollista nähdä logiikka, jonka mukaan vain väliaikaaisesti poissa Suomesta asuvat eivät näe kielitaidon rapistumisen vaaraa, koska ulkomailla asutaan suhteellisen lyhyt aika. Sen sijaan jo vuosia asuneet ovat ehkä huomanneet käytännössä tarvitsevansa harjoitusta suomen kielen käytössä.

Paikallisen kielen taidon yhteys blogin käyttöön suomen kielen ylläpitämisessä tuntuisi myös tukevan edellistä. Paikallista kieltä sujuvasti puhuvat pitävät blogia tärkeämpänä suomen kielen taidon ylläpidossa kuin paikallista kieltä enintään auttavasti puhuvat. Toisaalta ulkomailla asumisen tähänastisella kestolla ei näytä olevan merkitystä, vaikka sillä ja kielitaidolla voisi kuvitella olevan yhteys. Sen sijaan bloggaamisajan pidentyessä blogin merkitys suomen kielen ylläpitämisessä lisääntyy. Tämä näkyy myös siinä, että blogin aloitussyynä kielen ylläpitämisen mainitsi vain neljä vastaajaa, mikä on huomattavasti vähemmän kuin vastaushetkellä koettu merkitys.

Blogin merkitys suomen kielen ylläpitäjänä näyttää siis liittyvän uuteen asuinmaahan integroitumiseen ja arkielämässä käytettäviin kieliin. Mitä paremmin bloggaaja on kotoutunut ja mitä vähemmän hän käyttää suomea muussa arkielämässään, sitä suuremmaksi hän näkee tarpeen

ylläpitää suomen kielen taitoaan blogin avulla. Myös odotettavissa oleva tulevaisuus, jossa ulkomailla asumiselle ei näy loppua eikä suomen kielen käyttäminen oletettavasti lisäännä, saattaa herättää tarpeen kielen aktiivisena pitämiselle. On myös mahdollista, että bloggaamisajan pidentyessä bloggaaja itse havaitsee jo tapahtuneen vaikutuksen suomen kielen taitoonsa.

8.3.3 Päiväkirja

Oman ja perheen elämän muistiin merkitseminen blogin tehtävänä tuli esille jo blogin aloitussyitä pohdittaessa, ja se on edelleen vastaushetkellä yhtä tärkeä kuin mitä se oli blogin aloittamisen syynä. Kaikista vastaajista kaksi viidesosaa mainitsee päiväkirjan pitämisen yhtenä blogin merkityksenä itselleen.

Vaikka lapsiperheellisyys vaikutti siihen, että blogin kirjoittamisen tarkoituksena oli sitä aloitettaessa elämän muistiin merkitseminen useammin kuin muilla, bloggaajan perhemuodolla ei näytä olevan erityistä vaikutusta siihen, kokeeko hän vastaushetkellä päiväkirjan pitämisen blogin avulla merkitykselliseksi. Sen sijaan ulkomaalainen puoliso vähentää blogin merkitystä päiväkirjana. Ulkomaalaisen puolison takia ulkomailla asuvista vain viidennes ilmoittaa blogin toimivan päiväkirjana, kun muista syistä ulkomailla asuvista hieman yli puolelle blogi toimii omana tai perheen päiväkirjana.

Toinen yhteys löytyy asumisajasta ulkomailla. Vastausten perusteella näyttää siltä, että mitä kauemmin bloggaaja on asunut ulkomailla, sitä harvemmin hän pitää blogia oman tai perheensä elämän muistiin merkitsemiseksi.

Ainoastaan näillä kahdella taustatekijällä näyttää olevan jonkinlainen vaikutus siihen, koetaanko blogin kirjoittaminen päiväkirjan pitämisenä. Ulkomaalaisen puolison ja ulkomailla asumisen ajan yhdistävä tekijä tässä yhteydessä lienee bloggaajan integroitumisen aste uuteen asuinmaahan. Pitkä asumisaika luonnollisesti lisää integroitumista ja myös ulkomaalainen puoliso on integraatiota edistävä tekijä.

Integraation ollessa jo pitkällä omaa arkielämää ei ehkä enää koeta niin ainutkertaisena ja jälkeinpäin muistamisen arvoisena kuin ulkosuomalaisuuden alkuvuosina. Pitkä asumisaika ja ulkomaalainen puoliso ovat yhteydessä myös ulkomailla asumisen pysyvyyteen, jolloin ky-

seessä ei enää ole normaalista poikkeava elämänjakso, johon palaaminen jälkeensä olisi erityisen tärkeäksi koettua. Kun lisäksi kulttuurishokkiprosessi on edennyt loppuvaiheeseen, jossa kriittisyys sekä omaa itseä että ympäristöä kohtaan on enää vähäistä tai olematonta, näitäkään asioita ei ole enää tarve purkaa päiväkirjaan.

8.3.4 Asioiden pohtiminen

Blogin päiväkirjamaisuus tulee esille myös siinä, että blogia käytetään asioiden pohtimiseen ja valittamiseen, mikä joskus saattaa olla suoranaista terapiaa. ”- - kirjoitan sinne, mikä minua potuttaa ja miksi, ja ihmiset saavat lukea tai olla lukematta, jos heitä kiinnostaa.” (Nainen 31 v., Länsi-Eurooppa) Se, että blogi on kenen tahansa luettavissa, varmasti rajoittaa sitä, kuinka henkilökohtaisia blogiin kirjoitetut pohdinnat ovat. Tässä yhteydessä ”asioiden pohtimisella” viitataan mainintoihin, joissa blogin kirjoittaja kertoo ns. keskustelewansa itsensä kanssa enemmän kuin lukijoiden kanssa, tosin ei välttämättä juuri tätä ilmausta käyttäen.

Blogia kertoi käyttävänsä asioiden pohtimiseen tai omien ajatusten selvittelyyn neljännes vastaajista. Tätä toimintaa kuvattiin usealla eri ilmauksella. Se oli asioiden pohdiskelua, negatiiviseksi koetuista asioista avautumista tai terapiaa, mutta joskus myös pyrkimystä löytää positiivisia asioita omasta elämästä. Vaikka pohdiskelu vaikuttaa painottuvan omiin asioihin, jotkut vastaajat kertoivat pohtivansa myös ajankohtaisia asioita, jotka eivät välttämättä suoraan liity heidän omaan elämäänsä.

Blogin käyttäminen ajattelun apuvälineenä näyttää vaihtelevan kahden taustatekijän mukaan. Vastaajista, joiden ulkomailla asumisen syynä on ulkomaalainen puoliso, vajaa puolet kertoo käyttävänsä blogin kirjoittamista asioiden pohtimiseen. Muista syistä ulkomailla asuvista näin tekee vain hieman yli joka kymmenes, joten jostakin syystä ulkomaalaisen puolison vaikutus tähänkin asiaan on huomattava. Syy-yhteys saattaa liittyä jälleen esimerkiksi suomen kielen käyttämiseen nimenomaan asioiden pohtimisessa, mikä ei onnistu ulkomaalaisen, suomea osaamattoman puolison kanssa. Toisaalta puoliso, joka asuu omissa kotimaassaan eikä katsele asioita maahanmuuttajan näkökulmasta, ei ehkä kykene osallistumaan pohdintoihin hedelmällisellä tavalla, jolloin ajatusten kirjaaminen blogiin on antoisampaa.

Toinen jossain määrin vaikuttava tekijä näyttäisi mahdollisesti olevan tähänastinen asumisaika ulkomailla. Asumisajalla ja blogin käyttämisellä pohdinnan apuna ei kuitenkaan ole suoraviivaista yhteyttä, vaan ennemminkin se muistuttaa kulttuurishokin U-käyrää. Alle vuoden ulkomailla asuneista kolmannes kertoo pohtivansa asioita blogin avulla. Yhdestä kolmeen vuotta asuneista näin tekee kuudennes ja kolmesta kymmeneen vuotta asuneista jälleen hieman yli kolmannes. Yli kymmenen vuotta ulkomailla asuneista asioiden pohdinnan blogissa mainitsee kuitenkin vain yksi seitsemästä.

Kyseessä saattaa olla sattuma, mutta toisaalta myös yhteys kulttuurishokin etenemiseen on mahdollinen. Alun kuherruskuukausivaiheessa (ryhmä alle 1 vuosi) ja myöhemmin nousuvaiheessa (ryhmä 3–10 vuotta) ”ääneen ajattelu” blogin avulla saattaa olla hedelmällisempää ja vastata omiin tarpeisiin paremmin kuin tällä välillä. Alkuvaiheessa koetut uudet asiat varmasti pohdituttavat maahanmuuttajaa, kun taas nousuvaiheessa elämä on jo asettunut uomiinsa ja seestynyt, jolloin pohdinnan aiheet lienevät erilaisia. Kulttuurishokin keskivaiheessa (ryhmä 1–3 vuotta) koettu kyvyttömyyden ja avuttomuuden tunne saattaa vähentää halua oman tilanteen julkiselle analyysille. Pohdinnat ja keskustelut tapahtuvat tällöin muualla kuin blogissa, yksityisemmillä areenoilla.

Tähänastinen bloggausaika sen sijaan vaikuttaa suoraan blogin kokemiseen asioiden pohtimisen välineenä. Alle kolme vuotta blogia kirjoittaneista vajaa viidennes kertoo pohtivansa asioita, kun yli kolme vuotta bloganneista näin tekee noin joka kolmas. Tässä saattaa olla kyse siitä, että blogin merkitys pohdinnan apuvälineenä tiedostetaan paremmin ajan kuluessa. Toisaalta myös kirjoitusteemat varmasti kehittyvät bloggaamisen jatkuessa pitkään ja alun konkreettisia aiheista kuten ympäristön kuvauksista siirrytään abstraktimpaan pohdintaan.

8.3.5 Vertaistuki

Vastaajista noin kolmannes kertoo saavansa vertaistukea bloginsa kautta. Bloggaajat keskustelvat ulkomailla asumisesta yleensä, tietyssä maassa elämisestä tai konkreettisista ongelmista samassa tilanteessa olevien kanssa. ”- - aloin myös löytämään muita ulkosuomalaisbloggaajia ja niitä lukiessa oli loistava löytää sellaista yhteenkuuluvuuden tunnetta ja jakaa suomalaiskokemuksia.” (Nainen 25 v., Länsi-Eurooppa) Keskustelukumppanit voivat asua samassa tai eri

maassa tai vasta harkita muuttoa ulkomaille. Jotkut bloggaajista kokevat myös kirjoittavansa erityisesti muille ulkosuomalaisille.

Blogin käyttöön vertaistuen saamiseksi näyttävät vaikuttavan useat taustatekijät. Ulkomaalainen puoliso ulkomailla asumisen syynä lisää tätä blogin funktiota. Puolet tästä syystä ulkomailla asuvista kertoo saavansa vertaistukea blogin kautta, kun muista syistä ulkomailla asuvista vertaistukea kertoo saavansa vain neljännes. Ulkomaalainen puoliso ei pysty samanlaiseen keskusteluun kuin muut ulkosuomalaiset, ja toisaalta monikulttuurinen parisuhde saattaa myös lisätä vertaistuen tarvetta.

Myös ne, joiden perheeseen ulkomailla kuuluu vain puoliso – suomalainen tai ulkomaalainen – kokevat useammin saavansa vertaistukea blogin kautta kuin yksin asuvat ja lapsiperheelliset. Puolison kanssa asuvista näin kertoo hieman yli puolet, yksin asuvista kaksi viidestä ja lapsiperheellisistä vajaa kolmannes.

Suomalaiskontaktit asuinpaikassa saattavat vaikuttaa mutta päinvastoin kuin voisi kuvitella. Bloggaajista, joilla on suomalaiskontakteja, noin kaksi viidesosaa saa vertaistukea blogin kautta mutta niistä, joilla ei ole suomalaiskontakteja, kaksi seitsemästä. Ryhmien kokoero on melko suuri ja osuuksien ero suhteellisen pieni, joten kyseessä saattaa olla myös sattuma.

Loogisempaa sen sijaan on, että paikallista kieltä enintään auttavasti osaavista suurempi osa, kaksi kolmannesta, saa vertaistukea blogin kautta, kun kieltä sujuvasti puhuvista sitä kokee saavansa vain noin kolmannes. Puutteellinen kielitaito oletettavasti johtaa vähäisempiin päivittäisiin sosiaalisiin kontakteihin omassa asuinympäristössä, mikä aikaansaa suuremman muuta kautta tulevien kontaktien tarpeen. Kielitaidottomat ovat todennäköisemmin lyhyemmän ajan ulkomailla asuneita, joten vertaistuen voisi kuvitella liittyvän myös uuteen elämäntilanteeseen.

Kun tarkastellaan vertaistuen saamista blogin merkityksenä tähänastisen ulkomailla asumisen ajan suhteen, kehitys näyttää kuitenkin olevan toisenlainen. Alle kolme vuotta ulkomailla asuneista kolmannes kertoo saavansa vertaistukea blogin kautta, mutta 3–10 vuotta asuneista hieman yli puolet. Yli kymmenen vuotta asuneista vain yksi seitsemästä mainitsee vertaistuen. Bloggausajalla on samanlainen vaikutus. Alle kolme vuotta blogia kirjoittaneista noin neljännes mainitsee vertaistuen ja yli kolme vuotta kirjoittaneista noin kolmasosa. Mahdollisesti ajan

kuluminen lisää sekä vertaistuen saamisen tiedostamista ja sen tarpeen tiedostamista että kokemusta blogista tuen saamisen välineenä. Toisaalta ajan kuluessa bloggaaja todennäköisesti myös antaa vertaistukea muille enenevässä määrin.

Pysyvästi ulkomailla asuvista vertaistukea kokee saavansa kaksi viidesosaa bloggaajista, kun määräaikaisesti ulkomailla asuvista viidestä sitä ei mainitse yksikään. Määräaikainen ulkomaille asuminen saattaa antaa tunteen, että integroituminen ja outoon ympäristöön liittyvien ongelmien ratkominen ei ole välttämätöntä, koska asuminen on suhteellisen lyhytaikaista. Kun pintatason sopeutuminen riittää, vertaistuen tarvekaan ei ehkä silloin ole niin akuuttia.

Arkipäivänsä enimmäkseen kotona viettävistä hieman alle puolet saa vertaistukea blogin kautta ja töissä käyvistä tai opiskelevista noin kolmannes. Tässä tapauksessa vertaistuki saattaa liittyä nimenomaan kotona olemiseen. Oletettavasti muita enemmän kotona aikaa viettävillä on suppeampi sosiaalinen verkosto vastaavalla tavalla kuin huonosti paikallista kieltä puhuvilla, mikä lisää tarvetta muualla tapahtuvaan kommunikointiin.

8.3.6 Harrastus

Edellä käsitellyillä blogin kirjoittamisen merkityksillä voi ajatella olevan tietynlainen hyötyarvo, ja ne liittyvät mielestäni selkeästi tavalla tai toisella nimenomaan ulkomailla asumiseen. Hieman yli puolet bloggaajista mainitsi kuitenkin blogin kirjoittamisella olevan heille merkitystä ajanvietteenä tai kirjoitusharrastuksena. Valtaosa blogin harrastukseksi nimenneistä totesi sen olevan sellainen muiden funktioidensa lisäksi. Tästä poiketen muutamilla vastaajilla harrastusnäkökulma nousi esille valtavirrasta poiketen niin, että blogin todettiin olevan ”vain” harrastus siitä huolimatta, että vastaaja samanaikaisesti antoi sille muitakin merkityksiä. Vastausten sanavalinnoista käy ilmi, että blogin kirjoittamisen vakavuuteen suhtaudutaan eri tavoilla, vaikka mainittaisiin samoja teemoja.

Ikäryhmittäin vertailtuna bloggaamisen harrastuksena mainitsivat useimmin 30–39-vuotiaat. Heistä noin kaksi kolmasosaa vastasi näin, kun 20–29-vuotiaista sitä piti harrastuksenaan hieman yli puolet ja yli 40-vuotiaista runsas kolmannes. Tämä vaikuttaisi korreloivan sen kanssa, että mitä pidempi on tähänastinen asumisaika ulkomailla, sitä useampi pitää bloggaamista harrastuksenaan. Tämä kuitenkin sillä poikkeuksella, että yli kymmenen vuotta ulkomailla asuneet

mainitsevat harrastuksen blogin merkityksenä hieman harvemmin kuin 3–10 vuotta asuneet. Bloggausajalla ja blogin merkityksellä harrastuksena taas näyttää olevan käänteinen korrelaatio.

Edellä mainittujen kolmen taustatekijän tarkempi tilastollinen tarkastelu yhdessä voisi antaa loogisemman kuvan kuin niiden tarkastelu toisistaan erillisinä, mutta tämän tutkimuksen puitteissa siihen ei valitettavasti ole mahdollisuutta. On kuitenkin mahdollista ajatella, että asumisajan pidetessä – ja iän lisääntyessä – harrastusnäkökulma blogiin vahvistuu, kun elämä uudessa asuinmaassa vakiintuu ja harrastukset ylipäänsä löytävät paikkansa ja aikansa. Myös uusi, vastikään aloitettu harrastus saattaa tuntua mielenkiintoisemmalta kuin jo vuosia jatkunut.

Arkielämällä on oma vaikutuksensa. Kolme neljäsosaa vastaajista, jotka eivät olleet työelämässä tai opiskelemassa, piti bloggaamista harrastuksena, kun arkipäivänsä pääsääntöisesti kodin ulkopuolella viettävistä hieman vajaa puolet ajatteli näin. Blogin kirjoittaminen on tällöin selvästikin ajanviete niille, joilla ei ole säännöllistä päiväohjelmaa. Toisaalta jos ulkomaila asumisen syynä on opiskelu, neljä viidestä vastaajasta pitää bloggaamista harrastuksena, kun muista syistä ulkomailla asuvista noin puolet ajattelee näin. Opiskelijoilla lienee riittävästi tekemistä ilman blogin kirjoittamistakin, mutta heille bloggaaminen saattaa olla nuorten naisten trendikäs harrastus.

Sillä, onko vastaajalla paikallisia ystäviä, ei näytä olevan merkitystä tässä suhteessa, mutta paikallisen kielen taito sen sijaan vaikuttaa lisäävän blogin kokemista harrastuksena. Paikallista kieltä sujuvasti puhuvista kaksi kolmasosaa kertoo blogin kirjoittamisen olevan harrastus, kun kieltä enintään auttavasti puhuvista vain yksi kuudesta vastaajasta kertoo näin.

Eniten merkitsevä taustatekijä näyttää kuitenkin olevan se, missä vastaaja asuu. Euroopassa asuvista noin kolme neljäsosaa mainitsee blogin kirjoittamisen harrastuksenaan, joten heille harrastus on yhtä tärkeä funktio blogille kuin sen toimiminen sosiaalisen kommunikaation välineenä. Sen sijaan Euroopan ulkopuolella asuvista blogin kirjoittamisen kokee harrastuksena vain noin kolmannes.

Vaikuttaa siltä, että blogin kirjoittamisen kokevat harrastuksena sellaiset vastaajat, joilla on vähemmän merkitystä sille ulkomailla asumiseen sopeutumisessa. Harrastusfunktio korostuu,

kun integraatio uuteen kulttuuriin on jo pitkällä tai integroituminen ei muuten ole erityisen hankalaa. Maantieteellisesti lähempänä Suomea asuvat elävät todennäköisemmin enemmän suomalaista muistuttavan kulttuurin keskellä kuin kauempana, muissa maanosissa asuvat. Myös esimerkiksi opiskelijoiden on aiemmissa tutkimuksissa todettu saavan opintojen myötä luontevasti paljon paikallisia kontakteja ja siten integroituvan muita maahanmuuttajaryhmiä helpommin. Yksinkertaistaen voisi sanoa, että kun koko aika ei kulu vieraassa kulttuurissa selviytymiseen, on aikaa harrastaa.

8.4 Bloggaaminen ja sosiaalinen elämä

Yhteyden pitäminen Suomeen jääneisiin läheisiin ja kuulumisten kertominen todettiin jo aiemmin blogin tärkeimmäksi koetuksi tehtäväksi. Blogin ja sosiaalisen elämän yhteyksillä on kuitenkin enemmän ulottuvuuksia, joita on lopuksi hyvä tarkastella hieman lähemmin.

8.4.1 Vanha sosiaalinen verkosto – yksipuolinen viestintä

Kun puhutaan blogin merkityksestä nimenomaan sosiaaliselle elämälle, yhteydenpidon sukulaisiin ja ystäviin mainitsee hieman yli puolet vastaajista. Vastaajien jakaminen ryhmiin eri taustatekijöiden perusteella ei paljasta kovin suurta tai millään tavalla loogiselta vaikuttavaa vaihtelua niiden suhteen.

Lähinnä on mahdollista todeta, että nuorille yhteydenpito läheisiin blogin kautta näyttää olevan merkityksellisempää kuin muille. Tämä käy ilmi siitä, että 20–29-vuotiaista runsas kaksi kolmasosaa mainitsee yhteydenpidon, vanhemmista hieman alle puolet. Myös opiskelun takia ulkomailla asuvista sen mainitsee neljä viidestä, joka on selvästi yli kaikkien vastaajien keskiarvon. Tätä voidaan selittää nähdäkseni ensinnäkin nuorten (alle 30-vuotiaiden) yleisellä tottumuksella käyttää luontevasti sosiaalista mediaa osana arkipäivää. Toiseksi nuoret todennäköisesti ovat vielä muita vastaajia enemmän sitoutuneita perheeseensä ja ystäviinsä, ja suhteellisen lyhyen ulkomailla asumisajan vuoksi heidän paikallinen sosiaalinen verkostonsa ei ole syrjäyttänyt Suomeen jäänyttä verkostoa.

Silmiinpistävää sen sijaan on se, että useimmat maininnat yhteydenpidosta Suomeen kertovat sen olevan yksisuuntaista. Blogiin kirjoitetaan kuulumisia sukulaisten ja ystävien luettavaksi,

ja niitä luetaan, mutta ne eivät saa aikaan vastavuoroisuutta. Viidesosa vastaajista kertoo suoraan ja vielä useampi epäsuorasti, että blogin lukeminen vaikuttaa tyydyttävän esimerkiksi ystävien yhteydenpidon tarpeen. *”Välillä kyllä mietin, pitävätkö jotkut ystävät ja tutut niin vähän yhteyttä sen vuoksi, että he lukevat blogiani eivätkä sen rinnalle niin kaipaa muuta yhteydenpitoa. Bloggaaminen kun kuitenkin vie ne kuulumiset vain yhteen suuntaan, ja sinnekin tosi rajatusti.”* (Nainen 30 v., Keski-Eurooppa)

Blogin kautta tapahtuvan yhteydenpidon osoittautuminen yksipuoliseksi tuntuu olevan pettymys monelle asiasta mainitsevalle. Vieraassa maassa asuva voi varsinkin alkuvuosina tuntea olevansa hyvin yksin ja se, ettei blogi saa vastakaikua läheisten puolelta edes kommenttien muodossa, saattaa olla omiaan lisäämään yksinäisyyden tunnetta vielä entisestään. Toisaalta yksisuuntaisuus saattaa myös ohjata blogin kirjoittajaa uuteen suuntaan esimerkiksi niin, että siihen reagoimattomia sukulaisia ja ystäviä ei enää ajatella blogin kohdeyleisönä. *”En pidä blogiani enää ollenkaan heille, tai pitääkseni heihin yhteyttä, sillä yksipuolinen yhteydenpito ei oikein motivoi.”* (Nainen 39 v., Itä-Aasia) Blogia kirjoitetaan sen sijaan niille, jotka kommentteillaan osoittavat mielenkiintoa.

Kaksisuuntainenkin yhteydenpito ystäviin ja sukulaisiin sai joitakin mainintoja, mutta niissä bloggaajan mainittiin saavan lukijoiltaan lähinnä kommentteja kirjoituksistaan, ei niinkään näiden kuulumisia. Toisaalta pitää tiedostaa, että ne lukijat, jotka kertovat omia kuulumisiaan, todennäköisesti käyttävät mieluummin jotakin muuta väylää kuin kaikkien nähtävillä olevia blogin kommentteja. Jotkut vastaajat kertoivat myös kokevansa, että esimerkiksi sukulaiset ovat blogia lukiessaan paremmin selvillä sen kirjoittajan elämästä kuin aikaisemmin ja myös kiinnostuneita siitä.

Blogin merkitys vanhan sosiaalisen elämän ylläpitäjänä näyttää olevan ristiriitainen. Yhtäältä se on keino ylläpitää yhteyksiä ja parhaimmillaan saattaa jopa parantaa niitä. Toisaalta se voi käytännössä eristää ulkosuomalaisen hänen entisen sosiaalisen elämänsä ulkopuolelle yksisuuntaisuudellaan. Bloggaaja havaitsee vastavuoroisuuden puutteen konkreettisesti kommenttien puuttumisena ja havainto antaa hänelle vahvan tunteen ulkopuolisuudesta, ehkä jopa unohdetuksi tulemisesta. Näin blogi konkretisoi irtautumisen entisestä elämästä.

8.4.2 Uusi sosiaalinen verkosto – vuorovaikutus

Puolet vastaajista kertoo saaneensa blogin kautta uusia ystäviä ja tuttavvia, mikä koetaan positiivisena asiana ja usein myös yllätyksenä. Tähän asiaan näyttävät taustatekijöistä eniten vaikuttavan bloggaajan ikä, tähänastinen asumisaika ulkomailla ja bloggausaika – toisin sanoen ajan kuluminen. Mitä vanhempi vastaaja on kyseessä, mitä kauemmin hän on asunut ulkomaille ja mitä kauemmin hän on kirjoittanut blogia, sitä todennäköisemmin hän kertoo saaneensa uusia ystäviä blogin kautta. Tämä on luonnollista varsinkin bloggausajan kohdalla, koska samanhenkisten ihmisten löytäminen, tuttavuuksien solmiminen ja niiden kehittyminen ystävyysuhteiksi vaatii oman aikansa.

Toinen asiaan vaikuttava tekijä ovat suomalaiskontaktit asuinpaikassa. Niistä, joilla tällaisia kontakteja ei ole, viisi seitsemästä kertoo saaneensa uusia ystäviä blogin kautta. Muiden suomalaisten kanssa yhteyksissä asuinpaikassaan olevista taas hieman alle puolet mainitsee blogiystävät. näiden kahden ryhmän suurella kokoerolla saattaa olla vaikutusta, mutta tulos vaikuttaa kuitenkin loogiselta, koska blogin kautta syntyvät suomenkieliset ystävyysuhteet korvaavat elävästä elämästä puuttuvat.

Blogiystävyyksiä solmitaan paitsi oman blogin kommentoijien kanssa myös toisten blogeja lukemalla. Muutamat vastaajat mainitsevat ystäväystyneensä erityisesti muiden ulkosuomalaisten kanssa, joiden kanssa on luontevaa keskustella ulkomailla asumiseen liittyvistä asioista. *”Sen sijaan olen saanut hyviksi ystäväksi luokiteltavia uusia ystäviä toisista ulkosuomalaisista äideistä, jotka myös bloggaavat, kommentoivat blogiini päivittäin. Heihin en mitenkään muuten olisi koskaan saanut yhteyttä. Joitain olen jopa tavannut livenä. Joka päivä käyn näiden vertaistuki-ihmisten luona ja pohdimme samankaltaisten ongelmien ratkaisuja ja ulkomailla asumisen hyviä/huonoja puolia, monikielisten lasten äidinkielen kehityksen tukemista, kulttuurieroja...”* (Nainen 39 v., Itä-Aasia)

Blogin kautta syntynyt sosiaalinen verkosto vaikuttaa vastausten perusteella olevan usein täysin muusta sosiaalisesta elämästä erillinen, mikä ei millään tavalla vähennä se merkitystä. Blogiystävät ovat ihmisiä, joiden kanssa on löytynyt yhteisiä kiinnostuksen kohteita ja joiden kanssa voi keskustella niistä suomeksi. Yhteisen kielen ja samankaltaisten kokemusten yhdis-

telmällä varustettuja ystäviä, vertaistukihenkilöitä, ulkosuomalaisen saattaa olla vaikea löytää muualta.

Toisaalta blogin kautta syntyvä sosiaalinen verkosto korvaa sitä sosiaalista verkostoa, joka ulkosuomalaiselta puuttuu asuinpaikassaan. Joidenkin kohdalla blogin kautta saadut kontaktit korvaavat elävän elämän juttukaverit, joiden puute saattaa johtua esimerkiksi puutteellisesta kielitaidosta, työelämän ulkopuolella olemisesta tai kulttuurieroista. *”Tällä hetkellä blogimaailma paikkaa elämässäni sen aukon, jonka saman kulttuuritaustan ihmiset elävässä elämässä jakavat keskenään, samat elämänarvot, ajatuksen helppouden, oman kielen monipuolisuuden, ymmärtämisen.”* (Nainen 59 v., Pohjois-Afrikka)

Blogin kautta syntyneiden sosiaalisten kontaktien merkitys vaikuttaa olevan erittäin suuri monelle niistä kertovalle vastaajalle. Ne muuttavat blogin alkuperäisiä tarkoituksia korvaamalla yhteydenpidon Suomeen jääneisiin ja passiivisiksi muuttuneisiin kontakteihin. Lisäksi ne tarjoavat sen kaltaista sosiaalista elämää, joka saattaa olla tarpeen esimerkiksi mielenterveyden kannalta.

9 POHDINTA

Analyysituloksia on edellä käsitelty teemoittain, mutta lopuksi on aika tarkastella millainen on tutkimuksen perusteella saatu yleiskuva ulkosuomalaisista ja bloggaamisesta. Lisäksi arvioidaan tutkimusprosessin haasteita ja niistä selviytymistä sekä sitä, miten tämän aiheen tutkimusta voisi jatkaa eteenpäin.

9.1 Mitä tutkimus paljasti?

Ulkosuomalaiset blogin kirjoittajat käyttävät blogia hyvin monenlaisiin tarkoituksiin. Tämän tutkimuksen osallistujat määrittelivät omalle blogilleen erilaisia merkityksiä tai tehtäviä, jotka voidaan luokitella ainakin kahden ulottuvuuden suhteen.

Ensinnäkin blogin tehtäviä voidaan jaotella sen mukaan, miten ne liittyvät kirjoittajan asumiseen Suomen ulkopuolella. Selkeästi ulkomailla asumiseen liittyy oikeastaan vain yksi blogille annetuista merkityksistä, suomen kielen ylläpitäminen vieraskielisessä ympäristössä. Täysin kirjoittajan asuinpaikasta riippumaton merkitys taas on blogi harrastuksena, sillä kirjoitusharrastus olisi mahdollinen myös Suomessa asuessa. Ulkomailla asuminen antaa kirjoituksille aiheita ja ehkä myös perimmäisen motivaation, mutta ei kuitenkaan varsinaisesti selitä harrastusnäkökulmaa.

Muut blogin kirjoittamiselle annetut merkitykset, sosiaalinen kommunikaatio, päiväkirjan pitäminen, asioiden pohtiminen ja vertaistuen saaminen, sen sijaan ovat kaksijakoisia. Yhtäältä blogin kirjoittaja voi kokea nämä blogin merkityksiksi asuinpaikastaan riippumatta, mutta toisaalta kaikkien näiden blogille annettujen merkitysten lähtökohtana on kirjoittajan tämänhetkinen elämäntilanne, asuminen ulkomailla. Suomen ulkopuolella asuminen herättää tarpeita, joihin blogin kirjoittaminen voi vastata, kun läheiset ovat kaukana ja uuteen kulttuuriin sopeutumisen prosessi käynnissä. Vaikka integroituminen olisi jo pitkällä, esimerkiksi muiden ulkosuomalaisten tai ylipäättään suomenkielisten henkilöiden kanssa kommunikointi koetaan tärkeäksi ja antoisaksi.

Mahdollisuus käyttää suomen kieltä ei kuitenkaan liene ainoa syy muiden suomalaisten kanssa kommunikoinnin tärkeydelle. Wardin ym. (2001, 9) mukaan kulttuurinen samanlaisuus ja yhteiset arvot vetävät ihmisiä tietynlaiseen seuraan. Kommunikoinnin helppous, joka perustuu puhutun kielen lisäksi muun muassa samanlaiseen tapaan kommunikoida, tulee eksplisiittisesti esille myös joissakin vastauksissa.

Yhteys ulkosuomalaisuuteen edellä mainittujen merkitysten osalta käy ilmi, kun tarkastellaan sitä, millaisista aiheista ja kenelle tutkimuksen osallistujat kertovat kirjoittavansa. Yleisimmin mainituista kirjoitusten aiheista, omasta arjesta ja nykyisestä elinympäristöstä, erityisesti jälkimmäinen liittyy ulkomailla asumiseen. Siitä on tarpeen kirjoittaa, koska elinympäristö poikkeaa suomalaisesta. Arkipäivästä kirjoittaminen sen sijaan ei sinänsä ole nimenomaan ulkosuomalaisille tyypillistä, vaikka käytännössä arki ulkomailla saattaa erota arjesta Suomessa.

Furnham ja Bochner (1986, 54) puhuvat muuton tuomien muutosten suuruudesta suhteessa maantieteelliseen ja kulttuuriseen etäisyyteen. Tällä perusteella voisi kuvitella, että nykyinen asuinpaikka vaikuttaa siihen, kuinka paljon ulkosuomalainen kirjoittaa elinympäristöstään. Ympäristöjen erilaisuus varmasti antaa kirjoitusaiheita, mutta nykyisellä asuinpaikalla ei kuitenkaan tämän tutkimuksen perusteella näytä olevan vaikutusta siihen, nimeäkö bloggaaja oman elinympäristönsä kirjoitustensa aiheeksi. Sen sijaan maantieteellinen etäisyys Suomesta lisää blogin merkitystä yhteydenpidon välineenä.

Kirjoittajan perhe ja ystävät Suomessa blogin yleisönä korostaa kuitenkin arkipäivästä kertomisen merkitystä, kun arkipäiväinen kuulumisten vaihto ei onnistu samalla tavalla kuin Suomessa asuessa ja maantieteellisen etäisyyden ollessa pieni. Muiden ulkosuomalaisten ymmärtäminen blogin yleisöksi korostaa myös blogille annettujen merkitysten yhteyttä ulkomailla asumiseen. Myös tähän todennäköisesti vaikuttaa jo edellä mainittu tarve hakeutua saman kulttuurin jakavien seuraan.

Toinen mahdollisuus tarkastella blogille annettuja merkityksiä on sijoittaa ne akselille pintatason käytännöllisistä funktioista syvätason funktioihin, joita voidaan kutsua vaikkapa oman henkisen hyvinvoinnin ylläpidoksi. Käytännöllisin funktio on blogin käyttö kommunikaation välineenä, kun toisesta ääripäästä löytyvät asioiden pohtiminen ja vertaistuki. Muut blogille annetut merkitykset sijoittuvat näiden väliin, mutta niiden sijoittaminen tarkasti tiettyyn kohtaan akselia ei mielestäni ole mahdollista eikä edes tarkoituksenmukaista.

Blogin kaikilla tehtävillä on nähdäkseni sekä pinnallinen että syvälinen merkitys, mutta blogin kirjoittaja itse on se, joka lopulta määrittelee merkitysten vahvuuden joko tietoisesti tai tiedostamattaan. Koetut merkitykset ja niiden tärkeys yksittäiselle ulkosuomalaisbloggaajalle vaihtelevat henkilöstä toiseen hänen elämäntilanteestaan ja persoonallisuudestaan sekä niiden synnyttämistä yksilöllisistä tarpeista riippuen.

Elämäntilanteista esimerkiksi sen vaikutus, onko vastaaja työelämässä tai opiskelemassa vai kotona, on osittain ristiriitainen siihen nähden, mitä aiempi tutkimus kertoo kotiäitien integroitumisen vaikeuksista. Sekä Junkkari ja Junkkari (2003, 83–84) että Furnham ja Bochner (1986, 188) kertovat kotiäitien kokevan eniten haasteita integroitumisessa. Tämän tutkimuksen perus-

teella kotona oleminen ei kuitenkaan näytä olevan merkittävä blogille annettavaa merkitystä ohjaava tekijä. Kotona olijat toki saavat vertaistukea blogin kautta hieman muita useammin, mutta suurin vaikutus kotona olemisella on siihen, että heille blogi on muita useammin ajanvietettä.

Persoonallisuus, halu ja kyky sopeutua, hyvin todennäköisesti vaikuttaa myös tämän tutkimuksen vastaajien blogille antamiin merkityksiin. Vaikuttavia tekijöitä ovat esimerkiksi tunneäly (Koveshnikov ym., painossa), tietoinen ja motivationaalinen kulttuurinen älykkyys (Huff ym., painossa) sekä kulttuurinen empatia (Peltokorpi & Froese 2012, 737). Tätä tutkimusta varten kerätty aineisto ei kuitenkaan sovellu vastaajien persoonallisuuden arviointiin, joten persoonallisuuden vaikutus jää tältä osin vaille enempiä spekulatioita.

Kun tarkastellaan syitä, joiden vuoksi vastaajat kertoivat alun perin aloittaneensa blogin kirjoittamisen, ja verrataan niitä tutkimukseen vastaamisen hetkellä koettuihin blogin merkityksiin, on havaittavissa muutos. Blogin aloittamisen syissä korostuivat käytännölliset asiat, erityisesti yhteydenpito läheisiin Suomessa sekä elämän muistiin merkitseminen itseä tai perhettä, erityisesti lapsia, varten. Ajan kulumisen näyttää muuttavan blogin merkitystä niin, että syvätason funktiot nousevat enemmän esille, vaikka yhteydenpito ja blogin kirjoittaminen päiväkirjana ovat edelleen tärkeitä.

Ajan myötä tapahtuvat muutokset siinä, millaisia merkityksiä blogille annetaan, liittyvät todennäköisesti osittain blogin kirjoittajan elämänmuutosprosessin, kulttuurishokin ja integroitumisen, etenemiseen ja elämän vähittäiseen normalisoitumiseen. Osittain blogin merkityksen muutos liittyy blogin kirjoittamiseen itsessään. Kirjoittajan ja blogin suhde kehittyy ja syvenee ajan kuluessa, ja kirjoittaja havaitsee blogin tarjoavan asioita, joita hän ei ehkä osannut ajatella blogia aloittaessaan. Samalla blogi tulee kirjoittajalleen tärkeämmäksi.

Esimerkiksi vasta ulkomaille muuttaneen tarpeet ovat erilaiset kuin jo vuosia ulkomailla asuneen, mutta eräs asia näyttää nousevan esille tutkimusaineistosta yhä uudelleen lähes vastaajan taustasta ja käsiteltävästä teemasta riippumatta. Suomenkielisten kontaktien merkitys näyttää olevan suuri ulkomailla asuvalle suomalaiselle.

Kieli liitetään omaan identiteettiin, keskustelun helppouteen sekä tietynkaltaiseen kokemusmaailmaan ja kulttuuriin, jotka ovat yhteisiä suomen kieltä puhuville. Kaunismaan (1997, 221) mukaan yksilö jakaa kollektiivisen identiteetin jonkin ryhmän kanssa tunnistaessaan siinä samoja piirteitä kuin itsessään. Suomeksi kirjoitettu blogi tarjoaa mahdollisuuden olla yhteydessä saman kielen ja kulttuuritaustan jakaviin.

Samalla ulkosuomalaisista muodostuu vertaisryhmä, jonka kanssa blogin kirjoittaja jakaa erityisen yhteisen kokemuksen ja joilta on mahdollisuus saada vertaistukea. Steinfield ym. (2013, 118) puhuvat sosiaalisen kanssakäymisen ja verkostoitumisen hyödyistä niihin osallistumisen kannustimena, Cavanagh (2007, 116) taas tuo esille yhteisöllisyyden tarpeen. Nämä selittävät nähdäkseni osittain hakeutumista vertaisryhmän pariin, vaikka vertaistuki ei tulekaan esille blogin aloittamisen syissä vaan vasta myöhemmissä merkityksissä. Mahdollisesti vertaistuki vahvistaa halua jatkaa blogin kirjoittamista sekä lisää tietoista kontaktien solmimista vertaisryhmän jäseniin.

Tarkasteltaessa vastaajien blogille antamia merkityksiä suhteessa heidän taustaansa, tiettyjen taustatekijöiden vaikutus on selvästi havaittavissa. Esimerkiksi uuteen asuinmaahan integroitumiseen yhteydessä olevilla taustatekijöillä on looginen yhteys siihen, millaisia merkityksiä blogille annetaan. Kuitenkaan pitkälläkään oleva integroituminen ei poista blogilta samankaltaista välinearvoa, joka sillä on vastikään ulkomaille muuttaneelle. Painotukset sen sijaan vaihtelevat.

Taustatekijä, jonka vaikutus nousi tutkimusaineistosta esiin jonkinlaisena kuriositeettina, oli ulkomaalainen puoliso ulkomailla asumisen pääasiallisena syynä. Ulkomaalainen puoliso lisää blogin merkitystä sosiaalisen kommunikaation välineenä, suomen kielen ylläpitäjänä sekä keino pohtia asioita ja saada vertaistukea verrattuna niihin, jotka asuvat ulkomailla pääasiassa jostakin muusta syystä. Jos oletetaan, että vastaaja asuu puolisonsa kotimaassa, ulkomaalaisen puolison pitäisi olla integroitumista edistävä tekijä. Nopeammalla integroitumisella puolison avulla näyttää kuitenkin olevan kääntöpuoli.

Ulkomaalainen puoliso tuonee mukanaan Furnhamin ja Bochnerin (1986, 15–16) kuvaileman kaksikulttuurisen verkoston ja on itsekkin osa sitä. Toisin kuin yksikulttuurisessa verkostossa

ulkosuomalainen ei voi sen piirissä ilmaista omaan kulttuuriinsa kuuluvia arvoja. Se ei myöskään sovi monikulttuurisen verkoston tavoin vierauden kokemusten jakamiseen. Puolison synnyttämä kaksikulttuurinen verkosto saa mitä ilmeisimmin aikaan tarpeita, joihin puoliso ei vastaa yhtä hyvin kuin saman kulttuuritaustan jakavien muodostaman yksikulttuurisen verkoston kanssa kommunikointi blogin kautta.

Ulkosuomalaiset blogin kirjoittajat pitävät yleisesti blogia tavalla tai toisella merkittävänä sosiaalisen elämän kannalta, mutta blogin vaikutus on kaksijakoinen. Blogin avulla voidaan tavoittaa vanha, Suomeen jäänyt sosiaalinen verkosto, mutta kommunikointi on usein yksisuuntaista. Monet bloggaajat kokevat tavallaan jääneensä entisen sosiaalisen verkostonsa ulkopuolelle kommunikaation vastapuolen ollessa passiivinen.

Aiemmissa tutkimuksissa internetin on nähty täydentävän muuta vuorovaikutusta sen korvaamisen sijaan (Steinfeld ym. 2013, 119). Ulkosuomalaisten ja heidän Suomeen jääneen sosiaalisen verkostonsa kohdalla asia ei kuitenkaan ole näin yksiselitteinen maantieteellisen etäisyyden takia. Blogilla näyttää olevan tässä tapauksessa päinvastainen vaikutus, kun se ei varsinaisesti korvaa eikä täydennä muuta vuorovaikutusta vaan vähentää vuorovaikutusta kokonaisuudessaan.

Suomalaisen verkoston sijaan tilalle on tullut uusi verkosto, joka on rakentunut nimenomaan blogin avulla. Uuden verkoston kanssa kommunikoidaan kaksisuuntaisesti ja saadaan ja annetaan vertaistukea. Toisin kuin Castells (2001, 130) kertoo, elävän elämän verkostolla ja blogin kautta syntyneellä verkostolla ei välttämättä ole mitään yhteyttä toisiinsa. Uusi verkosto toimii kuitenkin juuri niin kuin Gaudeul ja Giannetti (2013, 319–320) kuvaavat. Siihen liittyy muun muassa vastavuoroisuutta koskevia epämuodollisia sääntöjä, ja nimenomaan vastavuoroisuus on olennaista sosiaalisen verkoston ylläpitämiselle. Vastavuoroisuus blogin kautta ei toimi, jos blogimaailma ei ole ollenkaan tuttu ulkosuomalaisen bloggaajan vanhaan sosiaaliseen verkostoon kuuluvalla.

Voidaanko tämän aineiston perusteella sanoa, että ulkosuomalaiset blogin kirjoittajat käyttävät blogiaan uuteen – joidenkin kohdalla lienee soveliaampaa sanoa nykyiseen – elämäntilanteeseensa sopeutumisen välineenä? Mielestäni kyllä.

Blogille annetaan merkityksiä, jotka taustatekijät huomioiden liittyvät nimenomaan ulkomailla asumiseen. Siihen turvaudutaan, kun tarvitaan vertaistukea ja halutaan pohtia asioita sekä ylläpitää vaikkapa lasten yhteyksiä isovanhempiin. Blogilla on ulkosuomalaisuuteen liittyvää välinearvoa vielä silloinkin, kun integroituminen uuteen kulttuuriin on jo pitkällä ja kulttuurishokin ”vaikeat” vaiheet on ohitettu. Blogin merkitykset vain muuttuvat ajan kuluessa ja integroitumisen edistyessä.

Mielestäni voidaan perustellusti sanoa, että blogia käytetään oman kehittymisen ja kasvun välineenä matkalla kohti integroitumista sekä erityisesti myöhemmässä vaiheessa suomalaisen identiteetin ylläpidossa. Kaikki blogille annetut merkitykset eivät kuitenkaan liity pelkästään ulkomailla asumiseen, vaan kirjoittaminen on myös ajanvietettä.

9.2 Tutkimuksen arviointia

Tutkimuksen tarkoituksena oli muodostaa yleiskuva siitä, millaiseksi blogia kirjoittava ulkosuomalainen kokee blogin merkityksen itselleen tämänhetkisessä elämäntilanteessaan. Tutkimusaineistona käytettiin bloggaajien saamansa tehtävänannon perusteella kirjoittamia vapaa-muotoisia tekstejä, joita oli saatu yhteensä 39 vastaajalta. Lisäksi käytettävissä olivat vastaajilta kerätyt taustatiedot.

39 vastaajan joukko kvalitatiivisen aineiston tuottajana on suhteellisen suuri siihen nähden, että aktiivisia, ulkosuomalaisia blogin kirjoittajia oletettavasti on muutamia satoja. Kerätyn aineiston perusteella oli siten mahdollista muodostaa jonkinlainen yleiskuva. Aineiston saturaatio saavutettiin, kun noin kaksi kolmasosaa vastauksista oli kerätty, joten sen edustavuus lienee suhteellisen hyvä. Vaikka osallistujien kirjoittamien tekstien laatu oli vaihteleva, materiaali oli kuitenkin kauttaaltaan käyttökelpoista valitun analyysimenetelmän, sisällönanalyysin, näkökulmasta.

Jotta tutkimuksen osallistujat olisivat taustaltaan mahdollisimman hyvin koko kohderyhmää edustavia, tutkijan pitäisi valikoida osallistujat yksitellen niin, että tämä vaatimus täyttyy (Brod, Tesler & Christensen 2009, 1267). Tämän tutkimuksen aineistoa kerätessä tutkijan itsensä ei kuitenkaan ollut käytännössä mahdollista valita osallistujia niin, että minkäänlaiset taustamuuttujiin liittyvät kiintiöt olisivat olleet käytössä. Osallistumispyyntö lähetettiin kaikille

löytyneille, yleiset kriteerit täyttäneille blogin kirjoittajille, ja nämä itse tekivät päätöksen osallistumisestaan.

Jos tarkastellaan vastaajien taustaa, esimerkiksi Euroopan ulkopuolella asuvien vastaajien hie-
man suurempi määrä olisi mahdollistanut enemmän vertailua sen suhteen, millainen vaikutus
on asuinmaan maantieteellisellä ja kulttuurisella etäisyydellä Suomesta. Kun vastaajajoukkoon
lisäksi kuului vain yksi mies, vertailua miesten ja naisten välillä ei ollut mahdollista tehdä.
Toisaalta tyypillinen ulkosuomalaisbloggaaja on nainen, ja miehet muodostavat aineistoa kerä-
tessä tehtyjen havaintojeni perusteella varsin pienen vähemmistön. Osallistujien edustavuutta
muiden taustamuuttujien suhteen on hyvin vaikea arvioida, koska edes summittaisia tietoja
kaikkien ulkosuomalaisten bloggaajien taustasta on mahdotonta saada mistään.

Kun mielenkiinnon kohteena on se, mitä blogi merkitsee kirjoittajalleen, vastauksia ei saa sel-
ville itse blogia lukemalla, vaan asiaa pitää kysyä kirjoittajilta. Tutkimusta varten annetut vas-
taukset ja samojen henkilöiden kirjoittamat blogitekstit eivät nähdäkseni kerro blogin merki-
tyksistä ollenkaan samalla tavalla. Tilanne on tavallaan verrattavissa yksilöhaastattelun ja
ryhmähaastattelun eroon. Yksilöhaastattelussa tutkimuksen osallistuja on todennäköisesti ha-
lukkaampi antamaan henkilökohtaista tietoa kuin ryhmähaastattelussa. Lisäksi yksilöhaastatte-
lussa haastateltava ei osallistu usean henkilön väliseen keskusteluun, jolla on taipumus muoka-
ta yksilön näkemyksiä ja sitä, miten ne ilmaistaan. (Brod ym. 2009, 1266.)

Blogiteksti on aina harkinnan tulos ja blogissa esitetty identiteetti tietoisesti rakennettu, koska
ne esitetään julkisesti. Lisäksi blogiteksti saattaa ottaa osallistua keskusteluun, jota käydään eri
blogien kirjoittajien tai bloggaajan ja kommentoijien kesken. Tätä tutkimusta varten kerätty
aineisto sen sijaan on ”kulissien takaa” saatua tietoa, jossa bloggaajat kertovat avoimemmin
omista kokemuksistaan ja tuntemuksistaan. Tutkimukseen vastatessaan bloggaajien ei tarvin-
nut toisin kuin blogia kirjoittaessaan pyrkiä ylläpitämään verkkoidentiteettiään ja säilyttämään
anonymiteettiään.

Tarkoituksena oli saada nimenomaan yleiskuva eikä nostaa esille yksittäisiä tapauksia edusta-
maan ”ulkosuomalaista bloggaajaa”. Sisällönanalyysin avulla sekä aineiston kvantifioinnilla
oli mahdollista käsitellä suuri määrä vastauksia ja etsiä yhteyksiä vastauksista esille tulevien
asioiden ja vastaajien taustan välillä. Lisäksi se myös soveltui pituudeltaan ja laadultaan vaih-

televien vastausten analysointiin. Tutkimuksen kysymyksenasettelu ohjasi vahvasti aineiston luokittelua, mikä osaltaan helpotti näinkin suuren vastausten määrän analysointia.

Analyysin tarkoituksena on tunnistaa aineistosta samojen teemojen ja asioiden toistuminen eli yhteneväisyydet eri vastaajien välillä. Yhteneväisyyksiä etsittäessä induktiivinen analyysi lähtee itse aineistosta, kun taas deduktiivisen analyysin pohjana on valmis runko. (Brod ym. 2009, 1269.) Jo tutkimuskysymyksissä oli määriteltä tietty teemat, joista vastaajia oli ohjattu kirjoittamaan, ja nämä teemat toimivat myös analyysin lähtökohtana. Koska asetelma oli tämä, teemojen tunnistaminen ei ollut ongelmallista. Sen sijaan teemojen sisällä toistuvat asiat oli se, jota aineistosta varsinaisesti analysoitiin, ja tämä analyysi oli aineistolähtöinen. Teemojen sisällä oli mahdollista tunnistaa selkeitä yhteneväisyyksiä osallistujien vastauksissa, joten aineiston analyysi sisällönanalyysin avulla onnistui nähdäkseni hyvin.

Eräs tärkeistä asioista tutkimusaineistoa kerätessä ja analysoitaessa sekä tutkimustuloksista raportoidaessa on vastaajien anonymiteetin turvaaminen. Tässä tutkimuksessa suhteellisen suuri vastaajajoukko ja osittain kvantifioiva analyysi suojaa nähdäkseni anonymiteettiä paremmin kuin jokin diskursiivinen analyysimenetelmä, jossa perehdytään perinpohjaisesti yksittäisiin vastauksiin. Kaikki tutkimuksen osallistujat kirjoittavat blogia, joka on kenen tahansa kiinnostuneen luettavissa. Yksittäisten vastaajien blogeilla saattaa olla jopa satoja lukijoita, jotka blogia jonkin aikaa seurattuaan tietävät varsin paljon kirjoittajasta siitä huolimatta, että kirjoittaja on rakentanut itselleen verkkoidentiteetin. Tällöin analyysitapa, jossa ei luoda kokonaiskuvaa kenestäkään yksittäisestä vastaajasta, suojaa osaltaan vastaajien anonymiteettiä.

Lisäksi olen pyrkinyt suojaamaan vastaajien anonymiteettiä myös valitsemalla suorat lainaukset vastausaineistosta niin, että ne eivät paljasta vastaajan henkilöllisyyttä. Lainauksia internetissä kenen tahansa luettavissa olevista blogiteksteistä en edes harkinnut, koska yksittäisen vastaajan henkilöllisyyden selvittäminen sellaisen avulla olisi ollut liian yksinkertaista.

Mielenkiinto tutkimuksen aihetta kohtaan on peräisin omasta taustastani blogia kirjoittavana ulkosuomalaisena. Ratnerin (2002, 239) mukaan tutkijan subjektiivisuus ohjaa kaikkea aiheen ja tutkimusmenetelmien valinnasta aineiston tulkintaan. Subjektiivisuuden takia jokainen yksilö, myös tutkija, katselee maailmaa omien arvojensa määrittämästä näkökulmasta.

Subjektiiivisuuden tunnistaminen antaa kuitenkin tutkijalle mahdollisuuden arvioida, millainen vaikutus sillä on, ja tietoisesti pyrkiä eroon sen objektiivisuutta estävästä vaikutuksesta (Ratner 2002, 240). Havaitsin, että omasta taustastani oli toisaalta hyötyä, toisaalta haittaa tutkimusta tehdessä. Alussa aihepiirin omakohtainen tuntemus auttoi tutkimuksen hahmottelussa ja työhypoteesien tekemisessä sekä erityisesti tutkimusaineiston keräämisessä. Tosin on todettava, että osa alussa tekemistäni työhypoteeseista osoittautui varsin pian täysin vääräksi ja ne piti hylätä.

Aineiston kerääminen antamalla vastaajien kirjoittaa kokemuksistaan vapaamuotoisesti, vain muutaman annetun teeman ohjaamana, osoittautui onnistuneeksi ratkaisuksi siinä mielessä, että henkilökohtaisiin kokemuksiini perustuneet ja sen takia rajoittuneet hypoteesini eivät ohjanneet aineiston muodostumista liiaksi. Päinvastoin totesin teoriaosuuden painotusten muuttamisen tarpeelliseksi sen jälkeen, kun saatoin alustavasti tutustua vastausaineistoon ja totesin joidenkin hypoteesieni olevan kaukana todellisuudesta.

Aineistoa analysoidessani pyrin parhaani mukaan jättämään sivuun omat ennakkokäsitykseni ja keskittymään siihen, mitä vastaajat olivat sanoneet. Tämä edellytti myös sitä, että aineistoa käsitellessäni yritin olla lukematta liikaa rivien välistä ja analysoida vain sitä, mitä vastaajat olivat kirjoittaneet. Toisaalta aiheen tuntemukseen perustuva tutkijan esiyymmärrys on myös tarpeellinen, koska tulkinta lähtee liikkeelle siitä (Tuomi & Sarajärvi 2013, 102). Toinen tarpeellinen tekijä tulkinnassa on tutkijan tieteellinen mielikuvitus (Eskola & Suoranta 2008, 145), jonka perustana nähdäkseni myös on tutkimusaiheen tuntemus – joko tutkimusprosessia edeltävä tai sen aikana syntynyt.

Tasapainoilu tutkijan ja ulkosuomalaisen bloggaajan roolien välillä oli ajoittain haasteellista, mutta tietyllä tavalla minulla oli etua siitä ehkä hieman yllättävästikin tosiasiasta, etten oikeastaan ollut kovin syvällisesti analysoinut omaa suhdettani bloggaamiseen ennen tutkimusaineistoon perehtymistä. Sen sijaan sekä tutkimusaineistoon että analyysin tuloksiin perehtyminen sai minut pohtimaan myös omaa bloggaamistani uusista näkökulmista.

Kvalitatiivisen tutkimuksen reliabiliteettia voidaan tutkia antamalla aineisto kahden eri tutkijan koodattavaksi ja vertaamalla sitten koodausten lopputuloksen yhteneväisyyttä. Tällaisen testauksen lopputulokseen vaikuttaa muun muassa se, onko analyysi induktiivinen vai deduktiivi-

nen. (Cook 2012, 96.) Tosin Morsen ja Richardsin (2002) käsitys on, että kvalitatiivisen analyysin lähtökohtana ei edes pitäisi käyttää analyysia rajoittavaa ja sitä tiukasti ohjaavaa valmista viitekehystä, joka on joustamaton (Cook 2012, 96).

Reliabiliteetin varmistaminen toisen koodaajan avulla ei ollut mahdollista tämän tutkimuksen kohdalla, kun kyseessä on pienehkö opinnäyte, joka lisäksi on yksilötyö. Asiaa voi toki silti spekuloida. Koska analyysi ennalta määriteltyjen teemojen puitteissa tapahtui induktiivisesti, on luonnollisesti mahdollista, että toinen tutkija olisi joiltakin osin saattanut päätyä erilaiseen lopputulokseen. Tosin en pidä kovin suurta poikkeavuutta todennäköisenä, koska vastaukset olivat pääsääntöisesti hyvin selväsanaisia eikä eteen tullut tapauksia, joissa esimerkiksi olisi ollut vaikeuksia ymmärtää, mitä vastaaja on tarkoittanut.

Analysoidessani vastausaineistoa suhteessa taustamuuttujiin havaitsin, että taustatekijät ovat monitahoisia ja niillä vaikuttaa olevan keskinäisiä riippuvuuksia, joihin ei ollut mahdollista perehtyä tämän tutkimuksen puitteissa muuten kuin logiikkaan perustuvia yleisiä oletuksia tekemällä. Perusteellisempi kvantitatiivinen analyysi taustamuuttujien suhteen edellyttäisi suurempaa osallistujien määrää, jotta heidän taustansa olisi kattavampi. Toisaalta laadukkaampaa kvalitatiivista aineistoa taas voisi todennäköisesti saada haastatteluilla tai eri tavalla muotoillulla vastauspyynnöllä. Jatkotutkimuksen mahdollisuuksia olisi siis olemassa hieman laajempaa aineistoa ja vaikkapa menetelmätriangulaatiota hyväksi käyttäen.

Miten tämä tutkimus sitten sijoittuu aiempien samojen teemojen käsitteiden tutkimusten kenttään? Maastamuuttajien tai ekspatriaattien sopeutumista uuteen asuinmaahansa on vuosikymmenten kuluessa tutkittu varsin paljon, joten jonkinlainen vertailu tähän tutkimusperinteeseen on mahdollista. Tällöin liikutaan kuitenkin hyvin yleisellä tasolla pääasiassa siksi, että tämän tutkimuksen toisena teemana maastamuuton, tarkemmin ulkосуomalaisuuden, lisäksi oleva bloggaaminen tai laajemmin katsottuna sosiaalisen median käyttö on suhteellisen uusi asia.

Sosiaaliseen mediaan yleensä ja blogeihin erityisesti kohdistuvaa tutkimusta on jo olemassa jonkin verran, ja on olemassa jopa joitakin ekspatriaattien blogeja koskevia tutkimuksia. Nämä tutkimukset näyttävät kuitenkin tästä tutkimuksesta poiketen useimmiten kohdistuvan blogin sisältöön enemmän kuin kirjoittajaan. Tähän tutkimukseen verrattavissa olevaa laajempaa käyttäytymistieteellistä tutkimusta en ole onnistunut löytämään.

LÄHTEET

Bourdieu, P. 1984. *Distinction. A social critique of the judgement of taste*. Lontoo: Routledge & Kegan Paul.

Brake, D. 2007. Personlige bloggere og deres publikum: Hvem tror bloggerne at de snakker med? Teoksessa M. Lüders, L. Prøitz & T. Rasmussen (toim.) *Personlige medier. Livet mellom skjermene*. Oslo: Gyldendal, 141–163.

Brod, M., Tesler L. E. & Christensen, T. L. 2009. Qualitative research and content validity: developing best practices based on science and experience. *Quality of Life Research* 18 (9), 1263–1278.

Bryder, T. 1985. Innehållsanalys som idé och metod. *Meddelanden från stiftelsen för Åbo Akademi forskningsinstitut nr 106*. Åbo: Åbo Akademi.

Castells, M. 2001. *The internet galaxy. Reflections on the internet, business, and society*. Oxford, UK: Oxford University Press.

Cavanagh, A. 2007. *Sociology in the age of the internet*. Maidenhead, UK: Open University Press.

Child, J. T. & Agyeman-Budu, E. A. 2010. Blogging privacy management rule development: The impact of self-monitoring skills, concern for appropriateness, and blogging frequency. *Computers in Human Behavior* 26 (5), 957–963.

Child, J. T., Haridakis, P. M. & Petronio, S. 2012. Blogging privacy rule orientations, privacy management, and content deletion practices: The variability of online privacy management activity at different stages of social media use. *Computers in Human Behavior* 28 (5), 1859–1872.

Cook, K. E. 2012. Reliability assessments in qualitative health promotion research. *Health Promotion International* 27 (1), 90–101.

Denskus, T. & Papan, A. P. 2013. Reflexive engagements: the international development blogging evolution and its challenges. *Development in Practice* 23 (4), 455–467.

Efimova, L. & Ben Lassoued, A. 2008. On how relationships develop via weblogs. A co-constructed narrative. Teoksessa S. Holland (toim.) *Remote relationships in a small world*. New York: Peter Lang, 137–154.

Erstad, O. & Wertsch, J. V. 2008. Tales of mediation: Narrative and digital media as cultural tools. Teoksessa K. Lundby (toim.) *Digital storytelling, mediatized stories. Self-representations in new media*. New York: Peter Lang, 21–39.

Eskola, J. & Suoranta, J. 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 8. painos. Tampere: Vastapaino.

Flaaten, M. H. 2005. Bloggens komplekse natur. En kvalitativ undersøkelse av webbloggens rolle som identitetsskaper og nettverksbygger. Masteroppgave i medievitenskap. Institutt for medier og kommunikasjon, Universitetet i Oslo.

Freeman, W. & Brett, C. 2012. Prompting authentic blogging practice in an online graduate course. *Computers & Education* 59 (3), 1032–1041.

Furnham, A. & Bochner, S. 1986. Culture shock. Psychological reactions to unfamiliar environments. London: Methuen.

Gaudeul, A. & Giannetti, C. 2013. The role of reciprocation in social network formation, with an application to LiveJournal. *Social Networks* 35 (3), 317–330.

Grinstein, A. & Wathieu, L. 2012. Happily (mal)adjusted: Cosmopolitan identity and expatriate adjustment. *International Journal of Research in Marketing* 29 (4), 337–345.

Guadagno, R. E, Okdie, B. M. & Eno, C. A. 2008. Who blogs? Personality predictors of blogging. *Computers in Human Behavior* 24 (5), 1993–2004.

Hall, S. 1996. Introduction: Who needs “identity”? Teoksessa S. Hall & P. du Gay (toim.) *Questions of cultural identity*. London: Sage Publications, 1–17.

Hardill, I. 2002. Gender, migration and the dual career household. London: Routledge.

Huff, K. C., Song, P. & Gresch, E. B. (painossa). Cultural intelligence, personality, and cross-cultural adjustment: A study of expatriates in Japan. *International Journal of Intercultural Relations*.

Junkkari, M. K. & Junkkari, L. 2003. Nykyajan paimentolaiset. Työ ja koti maailmalla. Helsinki: Otava.

Kaunismaa, P. 1997. Keitä me olemme? Kollektiivisen identiteetin käsitteellisistä lähtökohdista. *Sosiologia* 3/97, 220–230.

Keen, A. 2007. The cult of the amateur. How today’s internet is killing our culture. New York: Doubleday/Currency.

Kilpi, T. 2006. Blogit ja bloggaaminen. Jyväskylä: Readme.fi.

Koveshnikov, A., Wechtler, H. & Dejoux, C. (painossa). Cross-cultural adjustment of expatriates: The role of emotional intelligence and gender. *Journal of World Business*.

Livingstone, S. 2012. Taking risky opportunities in youthful content creation: teenagers' use of social networking sites for intimacy, privacy and self-expression. Teoksessa L. Chouliaraki (toim.) *Self-mediation. New media, citizenship and civil selves*. London: Routledge, 39–54.

Metykova, M. 2010. Only a mouse click away from home: transnational practices of Eastern European migrants in the United Kingdom. *Social Identities* 16 (3), 325–338.

Morgan, D. 2009. *Acquaintances. The space between intimates and strangers*. Maidenhead: Open University Press.

Kielitoimiston sanakirja, sähköinen. Kotimaisten kielten keskus.

Papacharissi, Z. 2012. Audiences as media producers: content analysis of 260 blogs. Teoksessa L. Chouliaraki (toim.) *Self-mediation. New media, citizenship and civil selves*. London: Routledge, 69–84.

Papacharissi, Z. 2013. A networked self. Identity performance and sociability on social network sites. Teoksessa F.L.F. Lee, L. Leung, J.L. Qiu & D.S.C Chu (toim.) *Frontiers in new media research*. New York: Routledge, 207–221.

Pedersen, P. 1995. *The five stages of culture shock. Critical incidents around the world*. Westport: Greenwood Press.

Peltokorpi, V. & Froese, F. J. 2012. The impact of expatriate personality traits on cross-cultural adjustment: A study with expatriates in Japan. *International Business Review* 21 (4), 734–746.

Rapo, M. 2011. Kuka on maahanmuuttaja? Tieto & trendit 1/2011. Viitattu 11.10.2012. http://www.stat.fi/artikkelit/2011/art_2011-02-15_003.html?s=0

Ratner, C. 2002. Subjectivity and Objectivity in Qualitative Methodology. *Forum: Qualitative Social Research* 3 (3), 239–246.

Richardson, J. & McKenna, S. 2002. Leaving and experiencing: why academics expatriate and how they experience expatriation. *Career Development International* 7 (2), 67–78.

Selmer, J. & Leung, A. S. M. 2002. Career management issues of female business expatriates. *Career Development International* 7 (6), 348–358.

Stalker, P. 2000. *Workers without frontiers. The impact of globalization on international migration*. Boulder: Lynne Rienner Publishers.

Steinfeld, C., Ellison, N. B., Lampe, C. & Vitak, J. 2013. Online social network sites and the concept of social capital. Teoksessa Teoksessa F.L.F. Lee, L. Leung, J.L. Qiu & D.S.C Chu (toim.) *Frontiers in new media research*. New York: Routledge, 115–131.

Strijbos, J.-W., Martens, R. L., Prins, F. J. & Jochems, W. M. G. 2006. Content analysis: What are they talking about? *Computers & Education* 46 (1), 29–48.

Suomen virallinen tilasto (SVT), 2011. Väestön koulutusrakenne (verkkojulkaisu). Helsinki: Tilastokeskus. Viitattu 2.11.2013. http://www.stat.fi/til/vkour/2011/vkour_2011_2012-12-04_tie_001_fi.html

Tang, Q. & Chao, C.-C. 2010. Foreigners' archive: contemporary China in the blogs of American expatriates. *Chinese Journal of Communication* 3 (4), 384–481.

Thumim, N. 2012. Self-representation and digital culture. Houndmills: Palgrave Macmillan.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 10., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Ward, C., Bochner, S. & Furnham, A. 2001. The psychology of culture shock. Second edition. Hove: Routledge.

Yu, T.-K., Lu, L.-C. & Liu, T.-F. 2010. Exploring factors that influence knowledge sharing behavior via weblogs. *Computers in Human Behavior* 26 (1), 32–41.

Östman, S. M. 2010. What is a good life publisher made of – and why? *The International Journal of Interdisciplinary Social Sciences* 5 (5), 93–104.

LIITTEET

Liite 1: Osallistumispyyntö blogin kirjoittajille

Hyvä bloggaaja!

Teen tutkimusta ulkosuomalaisten bloggaamisesta ja toivoisin Sinun osallistuvan tutkimukseeni kirjoittamalla omista kokemuksistasi. Pro gradu -työni kuuluu kasvatustieteiden alaan.

Toivon sinun kirjoittavan aiheesta *"bloggaamiseni tarina"*. Voit kirjoittaa *vapaamuotoisesti* niin pitkän tekstin kuin haluat. Kirjoita mieluummin *pohdiskellen* kuin lyhyesti, asioita toden. Mikäli sinulla on tai on ollut useita blogeja, kirjoita pääasiallisesti siitä blogista, jossa kerrot suomeksi elämästäsi ja elinpiiristäsi ulkomailla. Ohessa on muutamia kysymyksiä, joista toivoisin sinun kirjoittavan. Voit käsitellä tässä listattujen lisäksi myös muita asioita.

Miksi aloitit bloggaamisen? Kenelle ajattelet kirjoittavasi ja millaisista asioista? Mikä merkitys blogin kirjoittamisella on sinulle? Millainen rooli bloggaamisella on sinulle sosiaalisen elämäsi ylläpidossa?

Lisäksi haluaisin aineiston analysoinnin tueksi hieman taustatietoja sinusta. Nämä kysymykset ovat oheisessa liitetiedostossa. Jos et saa liitetiedostoa auki, voin lähettää ne sinulle tavallisena sähköpostiviestinä.

Tutkimukseen osallistuvien bloggaajien henkilöllisyys jää ainoastaan tutkimuksen tekijän tietoon. Tutkimusraportissa ei myöskään viitata osallistujien blogiteksteihin tai mainita blogien osoitteita tai nimiä. Osallistujia käsitellään anonyymeinä esimerkiksi tekstilainauksen yhteydessä.

Toivon, että vastaat sähköpostiini muutaman päivän sisällä ja kerrot, oletko halukas osallistumaan tutkimukseeni. Voit myös kysyä lisätietoja tutkimuksestani ja siihen osallistumisesta.

Varsinainen kertomusteksti sekä taustatietolomake palautetaan sähköpostilla kahden viikon kuluessa osoitteeseen heli.kleemola@helsinki.fi. Toivon, että palautat tekstisi ensisijaisesti liitetiedostona (tiedostomuoto .doc, .docx tai .rtf), mutta myös sähköpostin leipäteksti käy.

Ystävällisin terveisin,

Heli Kleemola Bergset
heli.kleemola@helsinki.fi
 Helsingin yliopisto, Käyttäytymistieteiden laitos

LIITE: Taustatietolomake

Liite 2: Taustatietolomake

Taustatietolomake

Kerro hieman taustatietoja itsestäsi. Vastaukset näihin kysymyksiin voivat olla lyhyitä. Kirjoita vastaukset kunkin kysymyksen alle. Lomake on tavallinen Word-dokumentti, joten lisätilaa tekstille syntyy kirjoittaessasi. Palauta tämä tiedosto samanaikaisesti tarinasi kanssa.

- 1. Missä maassa asut?**
- 2. Mikä on pääasiallinen syy ulkomailla asumiseesi / ulkomaille muuttoosi?**
- 3. Kuinka kauan olet asunut ulkomailla ja nykyisessä asuinmaassasi?**
- 4. Kuinka pitkäaikaisesti asut ulkomailla?**
- 5. Asutko ulkomailla perheesi kanssa? Millainen perhe sinulla on?**
- 6. Minkä ikäinen olet?**
- 7. Millainen koulutus (tai koulutustaso) sinulla on?**
- 8. Puhutko paikallista kieltä?**
- 9. Miten kuvailet yhteyksiäsi paikallisiin asukkaisiin?**
- 10. Onko sinulla yhteyksiä muihin suomalaisiin asuinpaikassasi tai sen lähialueella?**
- 11. Mitä teet arkena – käytkö työssä, oletko kotona lasten kanssa jne.?**
- 12. Kuinka kauan olet blogannut? ("elämäni ulkomailla" –blogi, mahdolliset muut blogit)**